

Karenssisanommat

5/6
1997

TVY:lle palkinto

Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto on myöntänyt Valtakunnallisen Kansalaistoiminnan tunnustuspalkinnon 1997 TVY:lle. Palkinnosta ja sen merkityksestä kerrotaan sivuilla 2 ja 3.

Lakineuvontaa työttömille

Työttömille on tarjolla lakineuvontaa puhelimitse TVY:n toimistosta joka maanantai aamu. Esittelemme neuvojen antajan, oik. kand. Marja Neuvosen, sivu 4.

Työttömien terveys- ja mielenterveys

Suomen mielenterveysseuran 100-vuotisjuhlinnan ohella Karenssissa pohditaan myös työttömien terveyttä sekä mielenterveystilannetta. Sivulla 5 asiaa Omppu seminaarista, sivuilla 6 ja 7 valotetaan työttömien kentän mielenterveydellisiä ongelmavyhtejä.

Kumppanuus!

Kumppanuus elää ja voi hyvin. Kumppanuustoiminnoissa on mukana yhä enemmän ihmisiä ja sen konsepti laajenee. Keromme kumppanuuden peruseriaatteista sekä käytännön kumppanuuskurssista Porvoossa. Sivut 8 ja 9.

Tervavestarit Savossa

Rautavaaran työttömät aattelivat, että ei se työttömyys lopu saunan lauteilla läträtessä. Niinpä he yhteisvoimin tempaisivat pystyyn Tervanpolttovestarit. Tervanhajuinen kuvareportaasi löytyy sivuilta 16 ja 17.

Ihmisoikeuspäivät Järvenpäässä

Työttömien ihmisoikeuspäivät puhuttivat ja puhuttavat edelleenkin. Arkkipiispa John Vikströmin teesejä on ruodittu puolesta ja vastaan, ja ihmisoikeuspäivien terveiset ovat menneet kentälle tiedoksi ja tueksi. Sivut 10 ja 11.

HeTy:n soppatykki on ollut vauhdissa kuluneena syksynä. Itäkeskuksen tapahtumassa ihmeteltiin, miksi nyky-Suomessa vallitsee "rahat pois ja henki" mentaliteetti. Sivu 18.

PÄÄKIRJOITUS

Kansalaistoiminnan tunnustuspalkinto 1997 TVY:lle

Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton hallitus on myöntänyt Valtakunnallisen Kansalaistoiminnan tunnustuspalkinnon 1997 TVY:lle. Voisimme sanoa, että olemme päässeet kansalaisjärjestötoiminnassa raskaaseen sarjaan.

Nuori, vireä, vielä esikouluikäinen keskusjärjestö kehittyy ja voimistuu. Viimeisen kahden vuoden aikana asiantuntijajärjestö on ollut huimaa vauhtia. Yhä enenevässä määrin meidät tunnustetaan ja luetaan yhdeksi maamme merkittävimpiin kuuluvaksi sosiaalialan järjestöksi. Siitä merkinä on myös järjestöme saama tunnustuspalkinto.

Jäsenyhdistyksissä tehtävä työ työttömän kanssa, jolla on kasvot ja nimi, on työtä, jota ei voi rahalla mitata. Tiedän, että moni meidän ihmisistämme on väsynyt ja oman sietokykynsä äärrajoilla.

Tilanne vaikeutuu vielä entisestään ensi vuonna, kun työllistämispalvelu

lakkaa ja työntekijäväje tulee olemaan todellisuutta.

Talkootyöntekijöiden panosta tarvitaan lisää ja pitkään ennenkuin opimme taas pelaamaan uusien lakien tarjoamilla mahdollisuuksilla. Muutosvastarinta yhdistyksissä on ollut todella kovaa. Osa yhdistyksistä on sanonut jopa tilojaan irti pelätessään toiminnan supistumista.

Yhdistelmätuki tuntuu meille niin vieraalta, koska siinä nykyisen esityksen mukaan ei ole työssäoloehto kerry. Tätä kirjoittaessani paketti ei vielä ollut isossa salissa, joten toivokaamme, että lakiesitys vielä muuttuu ja saatetaan meitä tyydyttävään ratkaisuun.

Tunnustuspalkinto kuuluu meille kaikille siitä työstä, mitä kukin meistä on vuosien varrella tehnyt työttömien järjestötoiminnan hyväksi. Työmme on yhtä arvokasta riippumatta siitä, missä päin maata se on tehty ja mitkä ovat yhdistyksen ulkoiset puitteet.

Kotimaamme täyttää 6.12.1997 80 vuotta. TVY:n edustajat esittävät henkilökohtaisesti Suomen työttömien tervehdyksen kansamme päämiehelle, presidentti Martti Ahtisaarelle presidentinlinnassa 4.12.1997.

Lea Karjalainen
päätoimittaja

Helsingissä, 14.11.1997

Karenssisanommat

5/6 3.12.1997

Julkaisija:

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätoimittaja ja toimitusneuvoston puheenjohtaja:
Lea Karjalainen
Vast. toimittaja: Eija Lippo

Toimituksen osoite: Käenkuja 3-5 N, 5. krs 00500 Helsinki

Alueelliset avustajat:
Kuopion alue: Matti Mäkelä
Kokkola: Peltteri Snellman
Joensuu: Eija-Helena Kettunen
Oulu: Tarja Mielinen
Vaasa: Tuula Huhtakoski
Ruotsinkielinen avustaja: Clas-Håkan Kuhlefelt

Painos 30 000 kpl

Taitto ja ulkoasu: Maarit Kattilakoski

Painopaikka: Uusimaa Oy, Teollisuustie 19, 06150 Porvoo

Työhallinnon "Uusi Raamattu", Skogin ja Räisäsen kirjoittama bestseller "Toimivimpiin työmarkkinoihin" on ollut ehdottomasti syksyn luetuin kirjautuus aktiivisten työttömien keskuudessa. Kirja pitää sisällään uuden työvoimapolitiikan Suomen mallin. Kirjassa käydään läpi myöskin työttömän oikeudet ja velvollisuudet. Suosittelemme luettavaa. Eniten meitä on hiertänyt yhdistelmätuki ja sen koukerot.

Yhdistelmätuki nuijitaan joulukuussa pöytään Arkadian mäellä. Tuskin missään asiassa meillä on tehty niin paljon töitä kuin tämän asian kanssa. Tiedän myös meidän ihmisten tekemien voimallista muokkausta omien alueittensa kansanedustajien mielipiteisiin. Käsittelemättömältä tuntuu, ettei hyväksymistä työssäoloehdolle tahdo löytyä. Viranomaisia tuntuu kalvavan pelko siitä, että yhdistelmätuesta pääsisi syntymään uusi automaatti, jolla työttömät pääsisivät uudelleen ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin.

Pelko on täysin turhaa. Vaikka liiton työttömyyskassan suhde palautuisikin, päiväraha ei olisi peruspäivärahaa suurempi. Kysymys myös lienee siitä, että pelataan työttömien nollakseen jälkeen taas jäävän makkamaan laakereille 500 päivän ajaksi.

Oletukseni mukaan aktiivinen työn haku jatkuisi siitä huolimatta, koska päiväraha jäisi todella pieneksi. Kysymys on mielestäni lähinnä siitä, kuinka saada työttömiä aktivoitua yhdistelmätuelle töihin, kun kaikki muut normaalin työsuhteen tuntemerkit täyttyvät paitsi ei-toehto. Palkasta mm. peritään työttömyysvakuutusmaksu. Kohderyhmä siinä on oikea. Tuki ohjataan käytettäväksi yli 500 päivää työttömänä olleisiin työmarkkinatukilaisiin. Ihmisiin, joiden on kaikista vaikein työllistyä.

Ministeriossa toivotaan, että kolmas sektori käyttäisi yhdistelmätukea työllistämiseen työntekijöitä. Ongelman ydin on kuitenkin siinä, ettei meidän yhdistyksillämme ole varaa laittaa omaa rahaa YT-tuen päälle niin, että saataisiin ihmisille edes jonkinmoinen palkka. Jos käytettävissä on vain 5000 mk, niin palkaksi jää noin 3500 miinus verot. Haluamme me palkata orjia? Ja onko kyseessä kokopäivätyö?

Me emme ole vielä heittäneet kirvestä kaivoon. Työ jatkuu.

Työttömien Ihmisoikeuspäivät pidettiin Järvenpäässä lokakuun puolessa välissä. Osallistujia oli ennätysmäärä ja voidaan sanoa, että työskentely oli tehokasta. Työryhmien työskentelyn tulok-

TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen
Helsingissä, 14.11.1997

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

set ovat lähteneet yhdistyksille.

Ihmisoikeuspäivien uutisarvoa lisää arvoisan arkkkipiispan John Vikströmin ja parlamentaarikko Ken Coatsin läsnäolo.

Päivillä puhuttiin erityisen paljon rasisista... ikärasisista, sukupuolirasisista jne. Syrjinnän kohteeksi joutuminen, johtuipa se mistä hyvänsä, on ihmisarvoa alentavaa.

Tunnustettu tosi on, että suurimmalla osalla työttömistä on vaikea hakea toimeentulotukea sosiaaliluokulta. Nyt kun toimeentulotukea ollaan leikkaamassa haluaisinkin kysyä päättäjiltä: Miten toimeentulotuen leikkaus voi aktivoida työttömiä työnhakuun?

Minulle on kerrottu, että Helsingissä on työpaikkoja, jotka eivät kelpaa työttömille. Haluaisin myös tietää, mitkä ovat palkka ja muut normaalin työsuhteen liittyvät asiat paikoissa, jotka eivät mene kaupaksi.

Huhuja siitä, että kaikkea työttömyysturvaa vastaan tullaan jaatossa vaatimaan jotain suoritetta, ovat lisääntyneet ja voimistuneet. Ne täytyy ottaa vakavasti. Ihmisoikeuspäivien teema "Kahden kerroksen väkeä" alkaa olla konkreettisesti totta myös työelämässä.

Jälleen olemme lähellä joulua. Eriarvoisuus kansalaisten kukkarossa kirjitynä näin kulutusjuhlien aikana. Joskus toivon hiljaa mielessäni, että kunpa jotenkin pystyisi pomppaamaan joulun ohi. Kuinka paljon ahdistusta ja tuskaa joulun liittyäkään, vaikka sen pitäisi olla ilon juhla, uuden syntymän juhla.

Hyvää joulunaloa aikaa, rauhallista joulua ja toivorikasta uutta vuotta kaikille työttömille ympäri Suomen meidän.

Yhteistoiminnassa on voimaa

Kädessäsi oleva lehti on työttömien oma lehti. Se on täynnä työttömien omia ajatuksia, kirjoituksia, tekemisiä, huolia, seminaareja ja uutisia.

Tämän lehden tekemisessä auttavat kaikki halukkaat työttömät tai työttömien asiat omakseen tuntevat. Jutut ympäri Suomea ovat tervetulleita; juuri sellaiset jutut, jotka itse kukin kokee tärkeiksi.

Siinäpä juuri onkin meidän rikkautemme; olemme erilaisia, mutta toimimalla yhdessä voimme yhdistää voimavaramme ja saada aikaan hienoja tuloksia.

Sitähän tämä koko työttömien kenttä ja järjestötoiminta on; yhden ihmisen joko palkattu tai vapaaehtoinen työpanos kerallaan. Näistä lukemattomista työpanoksista koostuu Suomen työttömien järjestötoiminta, joka on ainutlaatuisia ja omaleimaisia kansainvälisestikin katsottuna.

Työttömien yhdistysten toiminnan tarkoituksena on tehdä itsensä tarpeettomiksi. Tähän pyritään, mutta pelkään pahoin, että työttömien toiminta on tullut Suo-

meen jäädäkseen. Vaikka työllisyystilanne parantuisikin, aina tulee olemaan ryhmä ihmisiä, jotka joko väliaikaisesti tai muista syistä joutuvat kokemaan työttömyyden ahdistusta, taloudellisia huolia, yksinäisyyttä ja syrjäytymisen pelkoa.

Tästä syystä työttömien toiminnan tukeenkin on joustavaa ja muuttaa muotoaan ihmisten ja yhteiskunnallisten tarpeiden mukaan. Työttömien toiminta on tärkeää henkistä hyvinvointia edistävänä; mielekäs yhteistoiminta, yhteiset ongelmat, paikka olla ja toimia kodin seinien ulkopuolella. Näitä määreitä tässäkin lehdessä esitetään työttömien toiminnan perusteellisesti.

Meidän tulee myös olla ylpeitä yhteisestä toiminnastamme ja sen saamasta tunnustuksesta. Kuka olisi arvannut vielä muutama vuosi sitten, että tänään olemme jo näin pitkällä?

Eija Lippo
vastaava toimittaja

HISTORIAA

työttömien omaehtoisen toiminnan alkuajoilta

Katseeni kohdistuu alkuaikojen veteraanien työn kunnioitukseen. Työttömien omaehtoinen toiminta käynnistyi vuonna 1978 Työttömien Valtuuskunnan nimellä. Ensimmäisenä puheenjohtajana toimi Veikko Pohjalainen Joensuusta. Mukana hallituksessa olivat Harri Asikainen Kuopiosta, Kalervo Leppänen Järvenpäästä, Seppo Pulkkinen Vantaalta, Vilho Aronranta taloudenhoitajana, Vesa Jaakkola sihteerinä. Lisäksi työttömiä Hämeenlinnasta, Turusta, Lahdesta ja Porista. Tilinpäätöksen nimet on kirjoitettu niin persoonallisesti etten saanut niistä selvää.

Välillä 1980-1982 toiminta on ollut jäissä, piristyneen jälleen 1983. Samana vuonna ilmestyi kirjanpidon mukaan ensimmäisen kerran oma lehtemme Karensisanomat. Lehteä myytiin turuilla ja toreilla. Mikä oli hinta kappaleelta, se ei dokumenteista käy selville. Selville sen sijaan käy se, että 1980-luvulla järjestön tärkein tulonlähde oli nimenomaan Karensisanomien myynti. Valtuuskunnan aikana puheenjohtajana toimi pitkään Vilho Aronranta. Yhäkin peräänkuulutan pöytäkirjoja, valokuvia ja Karensisanomien numeroita entisiltä ajoilta.

Näen erittäin tarpeellisen rahoituksen saamisen oman historiaprojektin käynnistämiseksi TVY:lle. Tavoitteena on saada historia joskus jopa kovien kansien väliin.

TVY 1990-LUVULLA

Järjestö rekisteröitiin nykyisellä nimellä tammikuussa 1992. TVY:n arkistoissa on vähän tietoa myöskin -90 luvulta. Kaikki historia on tervetullutta. Tiedämme, että ensimmäinen puheenjohtaja oli Heikki Haala; toinen Mikko Immonen,

kolmas Märten Grönholm ja neljäs allekirjoittanut. Vuodesta 1994 lähtien pystymme jo seuraamaan järjestön kehitystä keskuustoimistossa olevista asiakirjoista.

Vaikka katseemme onkin kohti tulevaisuutta, pohdimme ja laadimme uusia suunnitelmia ja tavoitteita, meidän pitää myöskin muistaa ja tuntea historiaamme.

Järjestöme on vielä nuori verrattuna toisiin suuriin kansalaisjärjestöihin. Kuitenkin olemme hyvin erilainen nuori muitten rinnalla. Toimintamme tarkoituksena on tehdä itsemme tarpeettomaksi.

Tarkoituspöytäkirjässämme lukee "toimia työttömien edunvalvojana" ja toimintasuunnitelmassamme ja tavoiteohjelmassamme korostamme työllisyyden

edistämistä edunvalvonnan ohella. On hyvin todennäköistä, että työttömien omaehtoista toimintaa tultane tarvittamaan niin paikallisesti kuin keskusjärjestötasolla tulevaisuudessakin. Toiveita kolmannen sektorin työllistämistä elätellään myös TM:ssä. TVY:ssä on nykyisin 215 jäsenyhdistystä ja koko ajan tulee lisää.

Alueellinen organisoituminen on alkanut. Lokakuun hallituksen kokouksessa TVY:ssä hyväksyttiin ensimmäiset alueorganisaatiot kannatusjäseniksi. Toiminta elää jäsenistön tarpeiden ja toiveiden mukaan. Olemme uudistamassa sääntöjämme ja ne on saatava hyväksytyiksi Seinäjoen vuosikokouksessa.

Odottellemme jännittyneinä RAY:n ensi vuoden päätöksiä TVY:n rahoituksen osalta. Lehden jakelun aikoihin olemme jo viisaampia tässäkin asiassa.

Lea Karjalainen

Kansalaistoiminnan valtakunnallinen tunnustuspalkinto TVY:lle

Kansalaistoiminnan valtakunnallinen tunnustuspalkinto vuonna 1997 on myönnetty Työttömien Valtakunnalliselle Yhteistoimintajärjestö TVY ry:lle. Palkinnon myöntää Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto ja myöntämisen välityksellä halutaan kiinnittää huomiota kansalaistoiminnan, erityisesti vapaaehtoistoiminnan merkitykseen ihmisten hyvinvoinnin kannalta.

TVY on vuonna 1992 rekisteröity valtakunnallinen työttömien yhdistysten kattojärjestö,

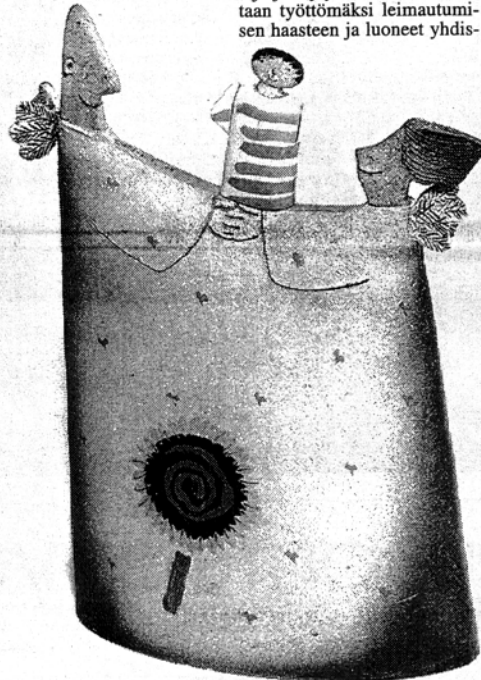
johon kuuluu 200 jäsenyhdistystä 190 paikkakunnalla. Yhdistys toimii työttömyyden vähentämiseksi ja poistamiseksi Suomesta ja työttömien toimeentulon parantamiseksi sekä henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kohottamiseksi.

Palkinnon myöntämisen perusteluissa todetaan TVY:n saaneen muutamassa vuodessa laman ja rakennemuutoksen uhrit järjestäytymään ja aktivoitumaan passiivisen uhrin asemaan alistumisen sijasta. TVY:läiset ovat vapaaehtoisesti järjestäytymällä ottaneet vastaan työttömäksi leimautumisen haasteen ja luoneet yhdis-

tystoiminnalla väyliä käydä yhdessä keskustelua suomalaisen yhteiskunnan ongelmista ja mahdollisuuksista. TVY on kiinnittänyt huomiota mm. työttömien ihmisoikeuksien toteutumiseen ja toimeentulo-ongelmiin ja ollut aktiivisesti mukana usealla paikkakunnalla tyoministerin ja EU:n paikallisen kumppanuuden projektissa. Kumppanuutta on edistetty myös moninaisella yhteistyöllä, mistä esimerkkejä ovat jäsennetyt Köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisen verkoston EAPN:n Suomen verkoston hallituksessa ja Euroopan työttömien järjestössä ENUssa. Toiminta on ollut työttömien, vaan ei toimeentuloon vapaaehtoistyötä.

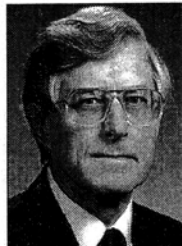
Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto jakaa vuosittain kansalaistoiminnan alueella suoritusta ansiokkaasta toiminnasta valtakunnallisen tunnustuspalkinnon. Palkinto on kuvanveistäjä Erikka Auerman keraamikkaveistos ja kunniakirja. Lisäksi sosiaali- ja terveysturvan järjestöt ovat voineet jakaa omille jäsenilleen niin sanottuja liittojen Kansalaistoiminnan tunnustuspalkintoja.

Valtakunnallinen palkinto jaettiin Vapaaehtoistoiminnan päivänä 3.12. Finlandia-talolla, Helsingissä. Palkinnon vastaanottivat Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestö TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen ja työttömien yhdistysten aktiivit Tuula Huhtakoski Peräseinäjoen työttömistä, Jukka Tomberg Oma-apurystä ja Riitta-Liisa Mönkkönen Pieksämäen seudun työttömistä. Palkinnon luovutti Sosiaali- ja terveysturvan keskusliiton liittohallituksen puheenjohtaja Pirkko Karjalainen.

TERVETULO!

Seinäjoen kaupunki toivottaa valtakunnallisen työttömien yhdistyksen tervetulleeksi kaupunkiin pohtimaan yhteisiä asioita. Työttömyys on ehdottomasti vaikein yhteiskunnallinen ongelma tämän päivän Suomessa kaikkine seurauksivaikutuksineen. Työllisyys on paranemassa tilojen valossa, mutta tuskallisen hitaasti, ja työttömyys kohdistuu edelleen tavattoman suureen määrään kansalaisia. Kovin paljon ei lohduta se, että muissa Euroopan maissa tilanne on samansuuntainen ja huononemassa.

Tässä tilanteessa on hyvin merkityksellinen asia, että työttömät itse järjestäytymällä ja ottamalla asioiden hoitoa myös omiin käsiinsä toimivat ongelman ja sen seurauksivaikutusten lieventämiseksi. Seinäjoella yhdistys on aktiivisesti mukana esim. kumppanuushankkeissa ja muissa aktiviteeteissa. Vaikuttamalla eri kanavia käyttäen voidaan myös saavuttaa tuloksia.

Tervetuloa maaliskuussa 1998 Seinäjoelle.

Raimo Yli-Uotila
kaupunginjohtaja

JYVÄSKYLÄ

Yhteistyötä Jyväskylässä

Keski-Suomen työttömien yhdistyksessä eletään jännittäviä aikoja. Syksyn kuluessa ollaan kaikessa hiljaisuudessa valmisteltu laajaa yhteistyöprojektia, jolla onnistuessaan voi olla varteenotettavat työllistämismahdollisuudet.

Puuhamiehinä tässä hankkeessa ovat olleet SAK:n paikallisjärjestön piirisihteerit Raimo Salpakoski ja Keski-Suomen työttömien yhdistyksen toiminnanohjaaja Risto Lehtinen.

-Me olemme jo vuosikausia tienneet, että työpaikat ja koulutus eivät kohtaa. Niinpä päätimme koota yhteistyöryhmän ja tehdä asian hyväksi jotakin konkreettista, kertoo Salpakoski.

Projektilla on ollut työnimenä Metallin pooli tai Metallin pankki. Yhteistyö on pyritty pitämään mahdollisimman pitkälle byrokraatiasta vapaana ja mutkattomana, jotta tuloksia syntyisi. Mukana ovat mm. SAK, Tekniset, Metalliliitto, Teollisuus- ja työnantajaliitto, Jykes, Aikuiskoulutuskeskus, Jyväskylän kaupunki ja työvoimatoimistot.

Tarkoituksena on koota noin 30-40 työttömän ryhmä, joista työnantajien tarpeiden mukaan koulutetaan ammattitutkintopätevyiden omaavia osaajia

metallialan käyttöön.

-Meillä on tiedossa, mitä metallialan työnantajat haluavat. Nyt kun opettajat tietävät, mitä taitoja tarvitaan, he opettavat juuri niitä asioita. Kun lyö ammattitutkinnon pöytäan niin varmasti on kilpailukykyinen ja työpaikkojen ovet avautuvat, vakuuttaa Salpakoski.

Hankkeesta etua monille ryhmille

Koulutuksen aikana työttömien

taitoja hiotaan ja ansioita nostetaan myös alihankintatyöllä siihen saakka, kunnes he työllistyvät yritysten palveluksiin, Salpakoski kertoo.

Ketkä sitten pääsevät mukaan?

-Työhaluiset ikään katsomatta. Työ- ja opiskelumotiivi on tärkeintä mukaan valittaessa.

Tätä haastattelua tehtäessä hankkeen vetäjän nimi ei vielä ollut selvillä, mutta tehtävään tarvitaan henkilö, joka on mo-

nipuolinen osaaja ja kykenee vetämään narut yhteen.

Projektin rahoituksessa on takana työvoimahallinto ja EU-rahoitus.

-Olisi käsittämätöntä, ellei työvoimahallinto suhtautuisi suopeasti tähän hankkeeseen, koska tässä on niin monien ryhmien etu kyseessä, huomauttaa Salpakoski.

Näin laaja yhteistoiminta on myöskin päänavaus SAK:lle verkostojen luomiseksi sekä työttömiin että yrittäjiin.

-Tämä on minusta parhaimpia hankkeita, mitä ollaan saatu aikaiseksi. Uskon vakaasti, että tämä tulee onnistumaan, vakuuttaa Risto Lehtinen.

Muutto näköpiirissä

Keski-Suomen työttömien yhdistyksellä on muutosvaiheita meneillään myös omissa toimintotiloissaan. Lehtinen kertoo, että vuokratilaisuus on sanottu irti Rantakievarista, jossa he ovat majailleet jo kolmisen vuotta. He tahtovat sellaiset uudet toimintilat, joissa työttömät ovat lähellä muita toimistoja ja työpaikkoja. Sellaiset tilat ovat näköpiirissä Sako-alueelta Tourulasta.

-Työttömien ei tulisi eristyä omiin piireihinsä, vaan on tärkeää olla muiden mukana, luoda verkostoja ja yhteistoimintaa sekä pyytää apuakin tarvittaessa, Lehtinen huomauttaa.

Jyväskylän työttömien toiminta on Suomen suurimpia. Heillä on noin 600 jäsentä ja toukokuuhun saakka oli jopa 15 työllistettyä.

Nyt työllistämiskuviot ovat pääosin jäissä loppuvuoden valtion budjettipäätöksiin saakka, jolloin saadaan selville, millä tavalla työllistäminen rahoitetaan ensi vuonna.

Työttömiä Jyväskylässä on 5000 ja koko työvoimapiirin alueella 12 000, joten kaikki työllistämiskeinot otetaan varmasti varsin tarpeellisina vastaan.

Eija Lippo

Risto Lehtinen (vas.) ja Raimo Salpakoski ovat viime kuukausina työskennelleet ahkerasti yhteistyöprojektin onnistumiseksi.

Lakineuvontaa työttömille

Työttömien on nyt mahdollista saada lakineuvontaa TVY:n toimistonumerosta 09-726 0286 joka maanantaiaamu klo 8.30-10.30 välisenä aikana.

Työttömien kysymyksiin vastaa vantaalainen Marja Neuvonen, joka on vuonna 1992 valmistunut oikeustieteen kandidaatti.

-Tarkoituksenani on olla yhdyshenkilö, jolle ihmiset voivat ilmoittaa perusoikeuksiansa ja ihmisoikeuksiansa loukkauksista. Tarkoitukseni on myös pyrkiä auttamaan ihmisiä oikeusturvakeinojen käytössä, Neuvonen kertoo.

-Jos et tiedä, onko kysymyksi sellainen, että siitä kannattaa soittaa, niin soita ja kysy. Minun tehtävänäni on selvittää, onko kyseessä ihmisoikeuksien

Juristi Marja Neuvonen haluaa saada kokonaiskuvan työttömien kohtelusta Suomessa.

loukkaus, hän rohkaisee.

Oik. kand. Neuvoselle työttömyys ei ole henkilökohtaisestikaan vieras asia. Tutkija Maija Sakslin ihmisoikeus asiantuntijaryhmästä löysi hänet lakimiesliiton viransijaisuusvälytyksestä.

-Olin melkein vuoden työttömänä ennenkuin tulin tähän työttömien ihmisoikeus asiantuntijaryhmän toimintaan mukaan. Tämän työn aloittaminen tuntui lottovoitolta!

-Olen aina toivonut, että voisin olla kontaktissa ihmisten kanssa. Koska työttömyys on minulle omakohtaisestikin tuttua, tuntuu mielekkäältä auttaa muita ihmisiä.

Marja Neuvonen toivoo

kentältä pikaisesti ahkeraa yhteydenottoa, jotta hän voisi saada kokonaiskuvan työttömien kohtelusta nyky-Suomessa ihmisoikeuslainsäädäntöä ajatellen.

Puhelu on normaalin puhelun hintainen eli neuvot ovat ilmaisia. Soittoanne odotetaan!

On meidän kaikkien etujen mukaista saada työttömien perusoikeuksien loukkaukset päivänvaloon, sillä jos niistä vain vaietaan, ne jatkuvat ja lisääntyvät. Jos sitävastoin ihmiset uskaltavat valittaa ja ryhtyä jopa oikeustoimiin, ei työttömiä niin kepeästi enää pomotellakaan!

Eija Lippo

09-726 0286

OULU

Lyhyesti OMPPU

seminaarin toteutuksesta

Työttömien Terveyspiste OMPPU, Oulun terveydenhuolto-oppilaitos ja Pohjois-Pohjanmaan terveydenhoitaja-yhdistys ry järjestivät 10.-11.10.1997 Oulun terveydenhuolto-oppilaitoksella valtakunnallisen seminaarin teemalla "Työttömyys-Terveys-Työkyky". Seminaari toteutettiin Oulun lääninhallituksen tukemana lisäkoulutuksena. Koulutuspäiville osallistui 73 henkilöä kaikkiaan 22 eri paikkakunnalta. Edustettuina olivat sosiaali-, terveys- ja työvoimaviranomaiset, työttömien yhdistykset, jo toiminnassa olevat työttömien terveyspisteet, työttömät sekä oppilaitoksen opiskelijat ja opettajat.

Tässä osa työttömien terveydenhuollossa toimivista terveydenhoitajista.

OMPPU-seminaarin järjestäminen katsottiin tarpeelliseksi, koska on käynyt selväksi, että tällä hetkellä merkittävä osa työikäisestä väestöstä on pudonnut työterveyspalveluiden ulkopuolelle. Työttömien terveydenhuoltoon on pyritty järjestämään monin eri tavoin ympäri Suomea, mutta yhteinen keskustelu ja yhteiset linjat asioiden hoitamisessa puuttuvat. Terveyspiste OMPPUUN tuli kevään mittaan runsaasti yhteydenottoja useilta eri tahoilta, jotka toivoivat seminaarin järjestämistä.

Ompu-seminaarin tarkoituksena oli luoda kokonaiskuva työttömän arkipäivästä ja tulevaisuuden näkyvistä. Aivan erityisesti oli määrä selvittää työttömien terveyspalveluiden tämänhetkinen valtakunnallinen tilanne, sekä pohtia kehittämistarpeita. Opintopäivien sisältö suunniteltiin siten, että ensimmäisenä päivänä paneuduttiin työttömän arkipäivään ja sen mukanaan tuomiin ongelmiin. Näkökulmansa asiaan esittivät yliopiston tutkija, työvoimatoimiston ammatinvalintapsykologi, entinen toimeentulotukiasiamies, työtön perushoitaja ja ns. kolmannen sektorin edustaja.

Toisen päivän ohjelma aloitettiin työministeri Liisa Jaakkonsaaren puheenvuorolla.

Muut päivän alustajista olivat terveydenhuollon edustajia. He pohtivat työttömien terveydenhuollon tämänhetkistä tilaa, erityistarpeita ja vaatimuksia, sekä avoterveydenhuollon ja työterveyspalveluiden mahdollisuuksia vastata haasteeseen. Seminaariin osallistuvat henkilöt olivat alusta asti hyvin innokkaita, asialle omistautuneita sekä halukkaita ajatusten vaihtoon luentojen aikana ja tauoilla.

Saamiemme palautteiden perusteella osallistujat kokivat seminaarin odotetuksi, tarpeelliseksi, monipuoliseksi ja luennoiltaan korkeatasoiseksi. Yhteenvetona voidaan todeta, että työttömien terveydenhuolto on avoterveydenhuoltoa tukevaa toimintaa, jolle on - ja tuleekin olla - leimallista joustavuus. Työttömien terveydenhuolto- ja palveluiden suunnittelu ja toteutus tulee järjestää kunnissa omien tarpeiden pohjalta. Raskasta organisaatiota, tai työtön toteutuksen ohjeistamista valtakunnallisesti yhteen muottiin ei pidetty hyvänä, eikä tarpeellisenä asiana. Työelämän ja yhteiskunnan jatkuvat muutokset vaativat herkästi tarpeet aistivan ja nopeasti tilanteisiin reagoivan toimintamallin.

Osallistujat näkivät tavattoman tärkeänä, että myös jatkossa järjestettäisiin OMPPU-

seminaarin kaltaisia valtakunnallisia koulutus- ja keskuste-

lupäiviä. Turun työttömien terveyspisteen terveydenhoitajat

OMPUN työterveysohitajat
Terttu Harju ja Eisi Kylli

NÄKÖKULMIA työttömyyden vaikutuksista

Kokemukseni toimeentulotukiasiamiehenä Oulussa vuosina 1996-1997 saa minut puhumaan ensisijaisesti työttömien näkökulmasta, mutta valikoidusti. En tuhlaa aikaa puhumalla niistä työttömistä, jotka löytävät uusia selviytymiskeinoja työttömyyden ollessa enemmän tai vähemmän pysyvää, vaan työkokemukseni pohjalta niistä työttömistä, joiden selviämistä olen huolissani. Samalla kritiikkini suuntautuu nykyiseen sosiaalihuolto- ja palvelujärjestelmään, jota ei ole tarkoitettu pysyvän suurtyöttömyyden olosuhteisiin.

Tämän hetken hyvinvointivaltiossa elää joukko huonosti voivia, syrjäytyviä ja elämänsä tarkoituksettomaksi kokevia ihmisiä, jotka eivät hae tai jotka eivät koe saavansa apua virallisilta auttajatahoilta. Hyvinvointivaltion viralliset edustajat vähättelevät tilannetta samaan aikaan kun esimerkiksi seurakuntien ja järjestöjen edustajat näkevät kumuloituvan köyhyyden ja sen seuraukset. Taloudellinen ahdinko ei jätä kokijaansa hetkeksikään rauhaan, vaan taloudellinen deprivatio kietoutuu sotkuisiksi vyyhdeksi psyykkisen, fyysisen ja sosiaalisen deprivaaon kanssa.

E erityisen katkeria ovat ihmiset, joilla piti olla koulutuksen ja kykyjen mukainen työura, mutta jotka 1990-luvun yhteiskunnallisten ja taloudellisten kriisien seurauksena ovat jääneet vakaiden työmarkkinoiden ulkopuolelle.

Elämäntilanne on sietämätön heidän verratessaan sitä niiden ihmisten elämäntilanteeseen, jot-

ka ovat työmarkkinoilla.

Ihmiset kaipaavat matalamman kynnyksen neuvonta-, tuki- ja ohjauspalveluja, jotka lähestyvät heidän elämäänsä ja ongelmiaan heidän omasta näkökulmastaan eivätkä rasti ruutuun-lomakkeihin. Pääosin 70- ja 80-luvuilla luotu hyvinvointipalvelujärjestelmä on tarkoitettu työssäkäyville ihmisille ja on toimintamodoiltaan ihmisten ongelmien kasaantuessa liian sektoroitunut ja kaavamainen.

Yhteiskunnallinen todellisuus on jakautunut. Tiedotusvälineet, viihde ja mainonta suuntaavat viestinsä hyvinvoiville, menestyville kansalaisille, joiden vallinnan mahdollisuudet ja elämäntilanne paranevat koko ajan. Toisaalla on pitkäaikastyöttömien, köyhtyvien ihmisten joukko, jonka mahdollisuudet kokea itsensä eheiksi ja omasta elämästään päättäväiksi arvoikkaisiksi ihmisiksi pienenevät.

Toimeentulotukiasiamieskokeilu osoitti sen, että eräänlaista sosiaaliturvan asiamaistä tarvitaan. Ihmisten asioita hoitavat virastot käsittelevät asioita vallitsevan hallinnollisen järjestelmän näkökulmasta huolimatta asiakaslähtöisyyden ihanteista. Erityisesti köyhimmät, itsensä osattomiksi kokevat ihmiset eivät osaa tai uskalla kyseenalaistaa tarjottuja ratkaisuja.

Ippa Heikkinen
Sosiaaliohjaaja

TYÖN MERKITYS IHMISELLE:

1. Aineellinen
-saa palkkaa
2. Sosiaalinen
-työpaikan ihmisuhteet
-saa kuulua ryhmään, yhteisöön
3. Henkinen
-toiminta sinänsä on tarve
-saa käyttää ja kehittää kykyjään

tarttuivatkin heti toimeen ja lupasivat järjestää seuraavan tapaamisen Turkuun. Tulevaisuus tälle keskustelufoorumille on siten taattu.

Lämmin kiitos kaikille seminaarissa mukana olleille. Tervetuloon Turussa.

Maailman vanhin mielensterveysseura täytti 100 vuotta

Suomen Mielensterveysseura juhli 100-vuotista taivaltaan lokakuun 10. päivänä Helsingin

kaupunginteatterissa. Kunniavieraina tilaisuudessa oli pääministeri Paavo Lipponen, joka

istutti pienen mielensterveyspuun taimen kaupunginteatterin pihalle.

Juhlien nimenä oli Mielen mahdollisuudet, ja tätä teemaa esiteltiin luovasti monella eri

TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen ja rautavaaralainen Valtu Heikkinen osallistuivat Suomen mielensterveysseuran arvokkaaseen juhlatilaisuuteen.

Työttömyys ja mielensterveys

Suomella on kyseenalainen maailmanennätys mielensterveydellisten ongelmien vuoksi myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeiden myöntämisessä. Vuonna 1947 oli suomalaisista työkyvyttömyyseläkkeellä vain 18 000 ihmistä, nyt heitä on jo 300 000.

Vuonna 1947 vain viidellä prosentilla eläkkeellä olevista oli syynä mielensterveyden horjuminen. Vuonna 1975 oli luku noussut jo oli 25%.

Kansanterveyslaitoksen mielensterveysosaston psykiatrian ylilääkäri, dosentti Erkki Isometsä arvelee, että työelämän suoritusvaatimusten ja paineiden kasvu on suurelta osin syytä suomalaisten masentuneisuuden ja mielensterveysongelmien lisääntymiseen.

Entäpä työttömyys ja sen suhde mielensterveyden ongelmiin?

—Luultavasti työttömyys on

jonkinasteinen depression riskitekijä, arvelee dosentti Isometsä.

Hän kuitenkin korostaa, ettei työttömäksi jääminen ja depression vaipumisen välille voida vetää suoraa yhteyttä, koska ihmiset suhtautuvat elämäntilanteeseensa eri tavalla ja heidän elämänsäkin työttömyys vaikuttaa eri tavalla.

Työttömäksi jäävä menettää monia itsestään selvinä pitimiään asioita työpaikasta ulos joutuessaan.

—Rooli työelämässä on osa sosiaalista tukiverkkoa. Sen pohjalta rakentuvat usein ihmisen itsetunto, omanarvon tunne ja ihmissuhdeverkosto. Kun ihminen jää työttömäksi, hän menettää roolinsa ja ihmissuhdeverkostonsa. Usein ihmiset kokevat työnsä jopa niin tärkeäksi, että he menettävät sen myötä elämänsä päämäärän, dosentti Isometsä selittää.

Tämän tyhjiön täyttämiseksi henkilö tarvitsee kipeästi uusia toimintoja ja uusia ihmissuhdeverkostoja: Rankinta työttömäksi jäämisessä onkin se, jos jää kokonaan tyhjän päälle ja yksin.

Yhteistoiminnasta mielensterveyttä

Juuri tässä tilanteessa tulee työttömien oman toiminnan merkitys tärkeäksi. Jos se voi tarjota ihmiselle vuorovaikutusta ja aidosti mielekkään roolin, se voi auttaa ihmistä kestämaan työttömyyden henkiset painolastit.

Työttömäksi joutuneelle dosentti Isometsä antaa seuravalliset ohjeet taistella depressiopeikkoja vastaan:

—Ihmisen olisi tärkeää ylläpitää säännöllistä päivärytmiä ja sosiaalisia kontakteja elämässään, koulututtua ja olla aktiivinen. Ei saa jäädä vain passiivisesti odottamaan, hän korostaa.

Itsemurhien huippuvuosi maassamme oli 1990, jolloin tehtiin 1512 itsemurhaa. Sen jälkeen luvut ovat olleet viime vuosina laskemaan päin. Vuonna 1995 itsemurhien määrä oli 1388.

Miten on mahdollista, että luvut ovat pienentyneet, vaikka työttömien kentältä kuuluu ihan toisenlaista?

—On hyvä lähteä siitä, että 85% itsemurhista liittyy joko depression tai alkoholismin tai molempiin. Vuodesta 1986 lähtien Suomessa on toiminut itsemurhien ehkäisyprojekti ja myös masennuslääkkeiden hoito on 1980-luvulta lähtien lisääntynyt huomattavasti, Isometsä selittää.

Nyt kun laman pohjalta ollaan nousemassa, saattavat vakavasti syrjäytyneet ihmiset huomata jääneensä vauhdik-

Mielensterveysseuran suurta juhla-kakkaa somistivat lentoon lähdessä olevat linnut, jotka symboloivat ihmisielen rajattomia mahdollisuuksia.

tavalla, muun muassa tanssin, musiikin ja runouden keinoin.

Oman mielensä voimavaroista kävivät kertomassa useat kuuluisat suomalaiset, muun muassa Veikko Sinisalo, joka runoilu koskettavasti ihmisyydestä ja rakkaudesta.

YK:n ihmisoikeusraportointia Elizabeth Rehn puolestaan kertoi, että hän on työssään lukuisia kertoja joutunut kasvotusten järjettömän inhimillisen kärsimyksen kanssa. Sellaisina hetkinä hän mietti omien henkisten voimavarojensa riittämättä ja omaakin kestämistään.

TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen oli yksi tilaisuuden kutsuvieraista.

-Tässä juhlassa on työttömälläkin paljon katsottavaa. Mielen mahdollisuuksia esitellään monin tavoin: taiteen keinoina näytetään tuskaa ja iloa, kertoi Karjalainen.

TVY:n puheenjohtaja pitää maassamme tehtävää mielen-terveys-työtä tärkeänä kenttänä myös työttömien järjestöille, koska mielen-terveydelliset ongelmat heijastelevat myös työttömyyttä ja taloudellisia ongelmia.

Järjestöme pyrkii toisaan yhteistyöhön Suomen mielen-terveysseuran kanssa keskusjärjestötasolla. Toivon, että myös paikallistasolla mielen-terveysyhdistykset ja työttömien yhdistykset tiivistäisivät yhteistoimintaansa.

Kutsuvieraiden joukosta löytyi myös rautavaaralinen sananikkari Valtu Heikkinen, joka voitti Suomen mielen-terveysseuran 100-vuotis kirjoituskilpailun.

Mitä sinulle, Valtu, mielen-terveys merkitsee?

-Mielen-terveys merkitsee kaikkea, kokonaisvaltaista olemista. Mitä se terveys sitten on, se on kaikkien itsensä mietittävä.

Hän pahoittelee sitä, että mielen-terveydestä puhuminen yhä edelleenkin on kansan keskuudessa siinä määrin tabu,

että ihmiset purevat mieluummin hammastaan ja kärsivät, kuin puhuvat ongelmistaan ja hakeutuvat hoitoon.

Valtsu Heikkisen palkittu kirjoitus kertoi hänelle itselleen kovin raskaasta aiheesta, hänen vaimonsa sairastumisesta ja sitä seuranneesta koko perheen kriisistä.

Kirjoituksessa peilattiin myös akuutista kriisistä selviämisen vaiheita.

-Kilpailun voittaminen on ollut hieno kokemus, hän kiitettiin tunnelmansa.

Kentällä voidaan pahoin

Etelä-Karjalan työttömien puheenjohtaja ja Lappeenrannan kaupunginvaltuutettu Raimo Valle on joutunut viime aikoina havaitsemaan kentällään rankkoja merkkejä siitä, että pitkäaikaisuus-työttömyyden ja laman seuraukset alkavat vasta nyt näkyä. Hänen yhdistyksessään on tapahtunut viime kuukausien sisällä peräti kolme itsemurhaa.

-Kun elämänsä menee, sitten menee kaikki muukin. Ihminen tuntee, että tie on kuljettu

loppuun. On ollut ehkä perheen rikkoutuminen, yksinäisyyttä, päihdeongelmia ja kaikenlaista muuta. Ystävän, tuttavien tai perheenjäsenen itsemurha jättää aina jälkeensä syvää tuskaa ja paljon kysymyksiä.

-Ensimmäinen reaktio on valtava järkytys. Sitten yrittää löytää itsestään suojauskeinoja, joilla pääsisi surunsa läpi. Se suru purkautuu parhaiten puhumalla. Kun kuulin ystäväni itsemurhasta, en voinut seuraavana päivänä mennä edes töihin vaan puhuin puhumistani kavereideni kanssa, Valle kertoo.

Itsemurhia ei Vallan lähipiirissä ole koskaan aikaisemmin tapahtunut näin tiuhaan tahtiin. Jälkeenpäin ajateltuna hän kertoo havainneensa käyttäytymistä, jota voisi tulkita varoitus-signaaleiksi.

-Kun kaveria pyytää käymään, hän tulee juovuspäissään ja on niin masentunut, että sen voi aistia ja huomata. Mietin silloin hänen käydessään, että kumpu pystyisin olemaan enemmän tekemisissä hänen kanssaan niin että hän voisi puhua ja purkautua.

Raimo Vallan mielestä työttömien yhdistyksillä on hyvin tärkeä rooli ennaltaehkäisevässä mielen-terveys-työssä ja työttömien aktiivisuudessa, ja siksi hän suhtautuu kiinnostuneena kaikenlaisiin raha-automaattiyhdistysten myöntämien avustusten vähentämissuunnitelmiin.

-Ihmisillä oli aikaisemmassa elämässään koti ja työ, ja nyt työttömällä täytyy olla joku purkautumiskanava ja paikka, jossa hän saa sosiaalista kanssakäymistä kodin ulkopuolelta. Tässä toiminnassa on tärkeintä sen vuorovaikutuksellinen luonne, niin että saadaan ihmiset pois kodin neljän seinän sisältä.

Koska työttömien yhdistyksillä ei kuitenkaan ole resursseja mielen-terveys-ongelmien hoitoon, on Vallan mielestä tärkeää, että hoitoa, sekä sairaala- että avohoitopaikkoja on tarjolla.

Raimo Valle myös vetoaa yhteiskunnan päättäjiin esittäessään toivomuksen, että seurakunnat lisääisivät työttömien parissa työskentelevien kirkkoyhteisöjen määrää. Hän on myös esittänyt, että psykologeja jalkautettaisiin niin, että he voisivat keskustella ihmisten kanssa esimerkiksi työttömien ruokaloissa ja muissa kokoon- tumispaikoissa, ja pystyisivät näin ohjaamaan hoitoon apua tarvitsevia.

Pääministeri Paavo Lipponen istui mielen-terveyden kunnia-aksi puuntaimen Helsingin kaupunginteatterin pihamaalle.

Näistä asioista ei saa vaieta!

TVY:n hallituksen jäsenen Clas-Håkan Kuhlefeltin elämää itsemurhat ovat koskettaneet liian läheltä. Viimeksikulunee vuoden aikana hänen perhepiiristään Mäntässä on poistunut itsemurhan kautta kaksi miestä, 24-vuotias ja 40-vuotias mies.

-Me emme saa vaieta, näistä asioista täytyy uskaltaa puhua, Kuhlefelt sanoo painokkaasti.

Hänen kokemuksensa mukaan työttömyys on rankkaa varsinkin nuorille miehille, jotka pyrkivät rakentamaan elämänsä ja perustamaan perhettä tilanteessa, jossa kaikki on täysin epävarmalla pohjalla.

-Työttömyys ja masentunut tunne siitä, ettei kelpaa mihinkään, voi ajaa nuoren miehen moniongelmaisuuksiensa ja sitä kautta epätoivoiseen tilanteeseen.

Työttömyys on myös raju isku menestyksekkään uran luoneelle miehelle, joka on omistanut koko elämänsä työlleen, kuten 40-vuotiaan miehen tapauksessa. Työttömäksi jääminen oli hänelle koko maailman romahdus.

Itsemurhista ei kaikenlaisesta valistuksesta huolimatta vielä- kään rohjeta puhua.

-Se on se vanha häpeä. Tarkkaa lukumäärää itsemurhista on vaikeata saada selville, koska edelleenkin ajatellaan, että itsemurhan tunnustaminen perhepiirissä on häpeällistä.

Kuhlefelt on katsonut itsemurhan kouraisevaa ahdistusta kaksi kertaa niin läheltä, että hänen oma elämänsä on sen seurauksena muuttunut. Hän ei voi enää seurata elämänmenoa välinpitämättömänä syrjästäkatsojana, vaan hän tahtoo yrittää auttaa toisia ihmisiä parhaan kykynsä mukaan.

Clas-Håkan Kuhlefelt tahtoo omalla toiminnallaan auttaa muita ihmisiä. Kuvassa hän esittelee kanavatyöskentelyn tuloksia ihmisoikeuspäivillä. Taustalla on Minna Rintala Ikaalissa.

-Jokaisen työttömän velvollisuus on huolehtia toinen toisestaan. Minun ainakin on pakko toimia niin, ettei näitä itsemurhia enää tapahtuisi, hän sanoo.

Kuhlefelt vetoaa kirkkoon ja muihin yhteistyötahoihin, jotta lisää apuvoimia saataisiin tälle vaikealle työsaralle.

Tukea ja nimenomaan koulutusta tarvitsevat myös maallikko- auttajat, jotka liian helposti tuntevat palavansa loppuun yrittäessään lievittää toisten tuskaa.

Teksti ja kuvat Eija Lippo

kaasta nousuuhdanteen junas- ta.

Onkin esitetty arvioita, että lama-aikojen itsemurhalukujen pieneneminen olisi voinut joh- tua siitä, että kun kaikilla oli vaikeaa, tuntui ettei itsellä mennytkään niin kauhean hu- nosti.

Nyt taas kun hehketutaan nousukautta, saattavat monet tuntea oman syrjäytymisensä entistäkin kipeämmin. Ky- seessä ovat jo suuret ihmisryh- mät, koska jo suuremmissa Hel- singissä on kaupunginosia, joissa työttömyysaste on 25% ja näistä puolet on pitkäaikais- työttömiä.

On myös perheitä, joissa työttömyys koskettaa jo toista sukupolvea, eivätkä perheen lapset näinollen ole kotoaan saaneet työssäkäymisen mallia.

Hökkelikylämielenosoitus eduskuntatalon edustalla

"Minä kyllä tunnen Suomen vähäosaisten tilanteen," vakuutti toinen sosiaali- ja terveysministeri Terttu Huutu-Juntunen puhuesaan eduskuntatalon edustalle kokoontuneille noin parille sadalle ihmiselle, jotka olivat tulleet osoittamaan mieltään asunnotuomua ja muunlaista sosiaalista kurjistumista vastaan.

Eduskuntatalon edustalle rakennetun värikkään hökkelikylän tarkoituksena oli kiinnittää päättäjien ja kansalaisten huomiota yhä kasvavaan asuntopulaan.

Tilaisuuden puhujajoukko oli monipuolinen ja tiedotusvälineetkin olivat kiinnostavalla tavalla huomioineet tapahtuman. Miltä työttömien yleistilanne näyttää ministeriperspektiivistä katsottuna?

-Tulevaisuus näyttää tuovan

sekä hyvää ja huonoa. Työttömyyden laskuhan on tosiasia, mutta on myöskin vaikeasti syrjäytyneiden ryhmä, joka on vaikeammin työllistettävissä, hän kertoi Karensisanomille.

-Vuoden vaihteessa on kuitenkin alkamassa uusi työvoimapolitiittinen linja, joka on täsmäohjattu ja suunniteltu nimenomaan pitkäaikaistyöttömiä silmälläpitäen, ministeri lohdutti.

Hän piti valitettavana sitä, että hallituksen eduskunnalle antaman esityksen mukaan yhdistelmätuen työajasta ei kartu ansiosidonnaisen päivärahan ehtona olevaa työssäoloaikaa.

-Nyt sen kohtalo riippuu tästä talosta, hän viittasi eduskuntaan päin.

Kohli luokkayhteiskuntaa?

TVY:n varapuheenjohtaja ja Porvoon seudun työttömien puheenjohtaja Anja Luoma varoitti, että tämä yhdistelmätukitilanne on vain yksi esimerkki siitä, kuinka Suomesta ollaan tekemässä luokkayhteiskuntaa.

-Kun pitkäaikaistyötön on kerran pudonnut ansiosidonnaiselta, niin siellä hänet pidetäänkin. Miten pitkäaikaistyötön pääsee enää takaisin ansiosidonnaiselle, ellei hänen työssäoloa kartu työssäoloa, Luoma tiedusteli.

Eduskuntatalon edustalle rakennetussa hökkelikylässä yöpyi kolmisenkymmentä urhoollista kylmästä syystä huolimatta.

Ay-liike ei Luoman mielestä ole tehnyt voitavaansa tässä asiassa.

-Vaadin ammattiliittoa solidaarisuutta ja katson, että tässä tilanteessa se on karsastanut meitä. Seuratkaa tilannetta, kuka uskaltaa äänestää ryhmäänsä vastaan yhdistelmätuen työssäoloehdon puolesta, hän kehoitti viitaten eduskuntaan.

Helsingin sosiaalityöntekijät ry:n puheenjohtaja Sirkka Rousu huomautti, että valtioneuvoston lakiesitys toimeentulotuesta ei täytä hallitusmuodon 15a§ vaatimuksia. Valtioneuvosto esittää huomattavaa heikennyksiä toimeentulotuen nykyiseen tasoon. Ehdotettu asumistuen korotus parantane joidenkin pienituloisten asemaa, mutta se ei kohenna vaan jopa heikentää pitkäaikaisesti toimeentulotuen varassa elävi en tilannetta.

Hän myös korosti, että sosiaalityöntekijöiden työpainetta ei enää voida lisätä, koska sosiaalityöntekijät ovat jo nyt ääri-rajoiheen työllistettyjä.

Nokialta paikalle saapuneet työttömien edustajat seisovivat eduskuntatalon portailla edessään plakaati, jossa luki: Ihmisarvoa meillekin.

He kertoivat, että heille ihmisarvo merkitsee tervettä itse-tuntoa, työtä ja ihan tavallista elämää. Sitä he kaipailevat ja siksi he olivat tulleet mieltäänkin osoittamaan.

Heistä oli tärkeää olla mukana tässä TOTU-ryhmän järjestämässä mielenosoituksessa vaikka he epäilivät, menikö viesti perille eduskuntaan.

-Ainahan on parempi tehdä jotakin kuin olla tekemättä mitään, he sanoivat yhteen ääneen.

Eija Lippo

Kumppanuudella kolmannelle sektorille

Totesimme Porvoossa vanhojen konstien käyneen vähiin. Mutta mitä tilalle? Taaksepäin on turha vilkuilla, ei sieltä löydy mitään mikä sopisi tähän päivään. Alitajunnassa oli kaiherantunut jo pitkään, sitten se tulla tupsahti esille; TYÖLLISYYSKURSSI!

No - joku viisas voi tietenkin huomauttaa, että niitähän meillä on ollut jo vuosikausia, mitä uutta siinä nyt olisi. Niin, on niitä meilläkin ollut, mutta ei tällaista. Syyskuun puolessävälissä kaksikymmentä innokkaan uteliasta (puoleksi pakotettuja tuttavii) aloitti tämän kurssin jota kutsumme prosessiksi.

Kuinka ollakaan! Prosessilaisille kehittyi niin mahtava yhteishenki että luovuu tuntuu olevan huipussaan. Ehkä tuotantopaikka on omalta osaltaan tähän avittanut, kun se on osittain koddissani metsän keskellä luonnon helmassa. Luovuu tuottaa joskus mahtavia desipelejä. Opiskeleva poikani käydessään kotona kuuli oven takaa nämä desipeilit. Myöhemmin hän kysyi minulta: "Siis mikä toi nyt olikaan, onko se joku työllisyyskurssi vai?"

Kyllä, kyllä se on työllisyyskurssi. Se nyt vain on niin, että nämä prosessilaiset rakentavat uutta maailmaa välillä niin kovalla soundilla, että vetäjän on annettava antaa mennä.

Tämä kurssi on luksuskurssi siinä suhteessa, että jokaiselle on opastus ja aikaa penkoa omaa sisintään. Seitsemän kertaa kaksituntia kestävä henkilökohtaiset keskustelut kaikkien tykkäämän vetäjän kanssa. Vaikka keskustelut ovat henkilökohtaisia ja niiden sisältö ei minulle kuuluisi - kuulen ne kumminkin. Useimmiten oman

sisältönsä penkoja on niin kuohuksissaan siitä mitä on löytänyt itsestään, että onhan siitä hetimiten tultava minullekin kertomaan. Ja mikäs siinä. Kun kurssilaisten keski-ikä on neljäkymmenen paremmalla puolen niin onhan se korkea aika oppia itsensä ja kykynsä tuntemaan. Kolme ensimmäistä viikkoa olivat tosi rankkoja osallistujille. Ei se niin helppoa ole kun joutuu ottamaan pelin käteensä ja katsomaan kuka ja mikä sieltä näkyy.

Jo kurssin alkajaisiksi annoimme ohjeet etsiä työharjoittelupaikkoja lähinnä rekisteröidyistä yhdistyksistä ja kansalaisjärjestöistä. Silmissä kangasteli hallituksen lupaama yhdistelmätuki, joka vaikutti siinä vaiheessa Herran lahjalta pitkäaikaistyöttömille.

Monet kurssilaiset olivatkin jo alussa suuntautuneet ja valinneet mielekkään harjoittelupaikan itselleen. Joillekin taas tuotti lieviä vaikeuksia, kun ei oikein tiennyt mikä kiinnostaisi, kun ei ennestään ollut liiemmin ollut tekemisissä näiden asioiden kanssa.

"Enää ei ole jäljellä muuta kuin mahdollisuuksia"

Kurssijasta on kulunut nyt kaksi kolmasosaa. Kaikilla on harjoittelupaikat joista monet ovat todenneet, että "tätä voisi tehdä ihan leipätyökseen." Verkostoituminen on monen yhdistyksen kesken hyvässä mallissa ja harjoittelijat katsovat yhdessä ettei alueella tehdä turhaa päällekkäistyötä vaan voimavarat yhdistetään.

Oheisohjelman tarkoitus on tutustuttaa kurssilaiset näkemään miten rahavirrat kaupungissa ja yhteiskunnassa liikkuvat.

Nokialta oli tullut nelisenkymmentä mielenosoittajaa Helsinkiin. Vas. Kaarina Kyngäs, Kalervo Hänninen ja Anneli Pasanen.

Oli elämys nukkua yö laavulla toisten kumppanuuskurssilaisten seurassa. Vasemmalta Rolf Helenius, keskellä Jaana Rätty ja oik. Tiina Rantala.

Kolmas sektori, KUMPPANUUS

ja pitkäaikaistyöttömät

Kumppanuushankkeiden erityiseksi tavoitteeksi asetettiin pitkäaikaistyöttömien työllistämisen. Kyseessä on yli 100000 työttömän joukko, jonka työllistämisen esteinä usein ovat liian korkeaksi katsottu ikä ja kulloinkin vaadittavan koulutuksen puute. Suuri joukko on myös vammaisia. Tällaiset työttömät eivät näytä ainkaan lähivuosina kelpaavan sen paremmin yksityiselle kuin julkisellekaan sektorille. Edellisellä tarkoitetaan markkinatalouden ehdoilla toimivia yrityksiä ja jälkimmäisellä valtiota, kuntia ja seurakuntia. Apua haetaan ns. kolmannen sektorin taholta.

Kolmatta sektoria on määritelly moninaisilla tavoilla:

- Euroopan komission mukaan "kolmas järjestelmä" kattaa osuuskunnat, keskinäiset yhtiöt, yhdistykset, säätiöt ja aloitteet, jotka johdonmukaisesti pyrkivät parantamaan työllisyyttä paikallisella tasolla.

- Amerikkalaisessa mallissa sektorille kuuluu non-profit yrityksiä (mm. sairaaloita), joita tuetaan verohelpotuksin ja NGO-organisaatioita, joiden rahoitus pohjautuu lahjoituksiin ja niiden verohelpotuksiin.

- Kansainvälinen työjärjestö (ILO) puhuu talousyksiköistä, joiden tavoitteena on luoda toimeentulon edellytyksiä toimintaan osallistuville. Yksiköt ovat

kotitalouksiin liittyviä tai niiden kaltaisia. Niitä ei ole luotu verojen yms. maksujen kiertämiseksi. Tämän määritelmän mukaista toimintaa on tutkittu mm. Afrikassa ja Pakistanissa.

- Meillä kolmanteen sektoriin (tai yhteisöalouteen) katsotaan yleisesti kuuluvan aatteellisia, yleishyödyllisiä ja sosiaalisia yhdistyksiä sekä yrityksiä, joiden tavoite ei ole tuottaa voittoa. Kotitalouksia ei pidetä kolmannen sektorin osana.

Tilastokeskuksen selvitysten pohjalta arvioidaan Suomessa kolmannen sektorin työllistävän n. 60 000 henkilöä, mikä tarkoittaa n. 3 %:n osuutta työllisyydestä. Kansainvälisesti vertaillen luku on alhainen ja pitää muistaa palkatta toimivien vapaaehtoisten määrän olevan moninkertainen palkattuihin nähden.

Kolmannen sektorin työllistämässä on syytä muistaa eräitä perusasioita:

- Kun uusia työpaikkoja ei enää synny entisten mallien mukaan, on keksittävä ja luotava uusia. Osa niistä on siis jo olemassa, mutta niihin osallistumisesta ei makseta.

- Suomen kaltaisessa (suhteellisesti) vähäisten tuloerojen maassa kannattaa yhteiskunnan tukea myös sellaista työtä, joka nyt käytetyillä mittareilla mitaten ei juurikaan olisi ns. tuot-

tavaa työtä. Työ on parasta sosiaaliturvaa!

- Kolmas sektori ei ole kaatopaikka. Siellä tehdystä työstä on maksettava kunkin alan Tes:n mukaista palkkaa.

- Jokainen työtön on yksilö. Pitkään työmarkkinoilta ulkona olleen työllistyminen vaatii usein "käynnistystukea" eli koulutusta, työharjoittelua ja työhön ohjaamista. Pitäisi saada aikaan sellainen uraputki, jossa ei lähdetä liikkeelle sellaisen tunteen vallitessa, että työn ilo päättyy esim. tasan 6 kk:n kuluttua jolloin taas jätetään tyhjän päälle.

- Palkatta tehdystä vapaaehtoistyöstä on työtöntä voitava hyvitää esim. päivärahaa korrottamalla ja/tai päivärahain kestoapudenttamalla.

- Jonakin päivänä meille tarjotaan Hollannin ja Tanskan, ehkä jopa Uuden-Seelannin malleista johdettua vastikkeellisen sosiaaliturvan järjestelmää. Ennen sitä meillä itsemme tulee olla esillä toimivia työttömien omia työllistämismalleja.

Tarvitaan tietysti myös arvokeskustelua hyvinvointivaltion olemuksesta ja runsaasti työtä asenteiden muuttamiseksi. Varminta on kuitenkin ryhtyä konkreettiseen ideointi- ja kehittämistyöhön viivyttelemättä. Kumppanuushankkeiden käynnistymistä seurattessani olen voinut tehdä selkeän havain-

non: Siellä, missä työttömät ovat olleet vahvasti mukana, jopa hankkeiden käynnistäjinä, kolmas sektori on tullut kaikkein parhaiten huomioituksi. Siitä on tullut jopa koko hankkeen tärkein painopistealue. Kaikki tämä onnistuu kuitenkin vain työttömien aktiivisen panostuksen ja asiantuntemuksen kautta.

Koska uusia kumppanuushankkeita syntyy koko ajan lisää ei alun perin suunniteltua uutta hakukierrosta pääsystä ns. virallisten hankkeiden joukkoon tulnane toteuttamaan. Eri alueiden EU-rahast ja kansallinen rahoitus mahdollistavat kumppanuuden syntymisen taoudelliset edellytykset siellä, missä asiaa pidetään tärkeänä.

Lopuksi en jätä ihmettelemättä niitä kannanottoja, joissa vähätellään ja väheksytään kolmannen sektorin työllistämismahdollisuuksia. On mm. sanottu, että edes kolmannen sektorin työpaikkojen kaksinkertaistaminen ei vaikuta työttömyysasteeseen kuin muutaman hassun prosentin eikä lainkaan ratkaise työttömyysongelmaa. Tottahan se on, mutta kyllä ainakin meille työttömille erinomaisen hyvin kelpaisivat vaikkapa ne 60 000 uutta työpaikkaa!

Tapio Salomaa
TVY ry:n hallituksen jäsen

Olemme tutustuneet sosiaalisektorin virkamiesten, luottamushenkilöiden sekä käyttäjien näkökulmasta. Sosiaalisektorin laitoksiin tutuimmme kohteina mm: lastenkoti, turvakoti, vanhusten palvelutalot jne. Tuleva työpaikka on tarkoituksena luoda yhdistyksiin.

Yhdistyksissä työskentelevän kannalta koimme tärkeäksi opastaa tiedottamiseen saloihin ja siihen kuuluivat käynnit lehti- ja radiotaloissa sekä oman tiedotteen laatiminen. Vaikka tuntui siltä, että mikäs siinä kaikkiaan sen osaa, eihän se lopulta sitten niin helppoa ollutkaan.

Satuimme paikalle oikeaan aikaan kuulemaan kaupungin valtuuston kokousta. Kokous sinänsä oli lyhyt ja kurssilaiset olivat ihmeissään, että tämäkö se vain olikin? Oikeaan kokoukseen satuimme sen vuoksi, että kokouksen jälkeen oli kuntaliiton virkamiesten esitelmä kuntatalouksista yleensä ja etenkin meidän oman Porvoon kaupungin. Esielmästä satoi mannaa suoraan kurssilaisien

Laavulla vietetyn yön, jälkeen hieman rupsataneina suoraan luennolle "Oma imänsä - yhdistyksen mannekiini". Laavulla luisti juttukin hyvin. Vasemmalta Anja Luoma ja kurssilaiset Sirpa Huujanen ja Elena Kempainen.

päälle, kun kuulimme mitkä madon sanat saliin luettiin. Ei ole varaa enää yhteenkään lisälaitospaikkaan. Tässä se meidän mahdollisuutemme. Nyt otis luomaan kolmannen sektorin työpaikkoja!

Tämä prosessi loppuu joulukuun yhdeksäntenätoista päivänä.

Siinä mennessä olemme käyneet läpi sellaiset asiat eduskunnan täysistuntoa myöten, ettei meillä ole enään jäljellä mitään muuta kuin mahdollisuuksia. Tulkaa vaikka Porvooseen katsomaan!

Työttömät! Vaihdetaan kokemuksia, ollaan toisillemme

avoimia ettei tarttis sanoa kuin entinen, että kyllä tänään kaluttaa kun tuli eilen oltua niin ahlastielinen (kurssilta kuulua).

Prosessiemon terveiset
Anja Luoma

T O I M E E N P A N O R Y H M Ä N J Ä S E N E T

Kumppanuuden toimeenpanoryhmän tehtävänä on tukea ja koordinoita paikallisia kumppanuuden kokeiluhankkeita.

ASIAANTUNTIJA-LUETTELO:

Jaakko Meller, puheenjohtaja: Suomen Kuntaliitto, PL 200, 00101 Helsinki, Puh. 7712 524 tai 050-5641 792, fax. 09-7712 535
Kuntien rooli kumppanuudessa

Tauno Jalonen: Suomen Yrittäjät PI 999, 00101 Helsinki, puh. 09-229 221 tai 050-5581 569 fax. 09-229 2299
Yrittäjien rooli kumppanuudessa

Pertti Paakkinen: Keuhkovammaliitto ry. PL 40, 00621 Helsinki, puh. 09-7527 5134 tai 0400-601 521, fax. 09-7527 5173
Vapaaehtoissektori (kolmas sektori) kumppanuudessa

Tapio Salomaa: TVY ry. Juhananukuja 2 as. 30, 44100 Äänekoski, puh. 040-5940 786 tai kotipuh. 014-513 117
Työttömien rooli kumppanuudessa

Pekka Kauppinen, sihteeri, Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen työvoimaosasto, PL 11, 65101 Vaasa, puh. 06-3236 832 tai 040-5564 184, fax. 06-3178 922
Yleistä kumppanuudesta

Hanna-Leena Asunta, Pellervo Seura, PL 77, 00101 Helsinki, puh. 09-4767 5562 tai 040-5817 675 fax. 09-6948 845
Osuustoiminta ja kumppanuus

Heli Saijets, Sisäasiainministeriö, PL 257, 00171 Helsinki, puh. 09-1604 535, fax. 09-1602 520
Aluepolitiikka ja kumppanuus

Synnöve Sternberg, Suomen Kirkon Seurakuntatoiminnan keskusliitto, Vuorikatu 22 A, 00100 Helsinki, puh. 09-4315 1452 tai 049-870 041, fax. 4315 1444 - Seurakuntien rooli kumppanuudessa

Ari Lähteenpää, Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen työvoimaosasto, PL 11, 65101 Vaasa, puh. 06-3236 815, fax. 06-3178 922
Työvoimapolitiikka ja kumppanuus

Työttömien neljännet valtakunnalliset ihmisoikeuspäivät pidettiin Järvenpäässä 13.-15.10.

Ihmisoikeuspäivien suosta kertoo se, että osallistujia oli yli 200 eli enemmän kuin mitä seurakuntaopistoon voitiin majoittaa. Tästä syystä läheistä hotellia jouduttiin myös käyttämään majoituspaikkana.

Kolmipäiväisen tapahtuman anti oli monipuolinen. Maanantain avajaistilaisuudessa olivat kunniavieraina europarlamentaarikko Ken Coates ja arkkipiispa John Vikström. Tilaisuudessa luettiin myös tasavallan presidentin tervehdys työttömien edustajille.

-Yhteiskuntaamme vaivaa edelleen massatyöttömyys. Se on maamme vaikein sosiaalinen epäkohta siitä huolimatta, että taloudellinen kasvu ja laajat työllisyysuudistuksen toimenpiteet ovat tuoneet kaivattua parannusta monien työttömien elämäntilanteisiin. Niiden lisäksi kaivataan yhä enemmän kuitenkin uudenlaisia toiminnan malleja, joilla tuettaisiin ja hyödynnettäisiin työttömien omaa aktiivisuutta ja aloitteellisuutta, presidentin tervehdyksessä todettiin.

-Tässä seison, enkä muuta halua, laushti puolestaan arkkipiispa John Vikström luettuaan kymmenen teesiään työstä, työttömyydestä ja ihmisarvosta. Hän esitti perustulon maksamista kaikille kansalaisille. Perusturvan jälkeen olisi vähäisenkin työn tekeminen mahdollista ja järkevää, eikä kaikille kuuluva perustulo olisi yhtä nöyryyttävää kuin nykyinen avustusjärjestelmä.

Arkkipiispa myös esitti, että verotuksen painopiste olisi siirrettävä työn verottamisesta myyntikatteen verottamiseen.

Arkkipiispan konkreettiset teesit puhuttivat tilaisuudessa ja ovat puhuttaneet viikkoja jälkeenkin, kun useiden eri sanomalehtien pääkirjoituksilla on ruodittu niiden arvoa puolesta ja vastaan.

Kahden kerroksen väkeä?

Kansainvälinen ihmisoikeustapahtuma

Eurooppalaisen näkökulman avajaispäivään toi työllisyyskysymyksiin erikoistunut brittiläinen europarlamentaarikko Ken Coates, joka on myös eurooppalaisen täystyöllisyysvevtoomuksen alullepanija.

-Kukaan ei ole turvassa, jos maassa vallitsee massatyöttömyys, hän sanoi viitaten Euroopan 18 miljoonaan työttömään ja työssäkäyviin, jotka pelkäävät työpaikkojensa menettämistä ja suostuvat siitä syystä tekemään ilmaista ylityötä.

Coates myös muistutti, että toisen maailmansodan jälkeen YK:ssa hyväksyttiin artikla, jonka mukaan täystyöllisyys on ihmisoikeuksien kansallinen kivi-jalka. Tämän artiklan mukaan jokaisella ihmisellä on oikeus työhön, tasa-arvoiseen palkkukseen sekä ihmisarvoiseen

Ihmisoikeuspäivien kansainvälinen vieras Ken Coates tutkii lahjaksi saamaansa musiikki CD:tä TVY:n toiminnanohjaaja Sirkka Rajalan ja TVY:n halli jäsenen, joensuulaisen Eija-Helena Kettusen (oik.) kanssa.

TYÖTTÖMÄN RUKOUS

Herra, meitä työttömiä on paljon. Kiitos, että olet katsonut meidän puoleemme etkä ole jättänyt meitä oman onnemme nojaan.

Herra, työttömänä minun on vaikea kiittää elämän pienistä, saati suurista asioista. Kiitän kuitenkin niistä mahdollisuuksista, joita olet tämän elämän aikana antanut. Auta minua löytämään itsestäni uusia voimavaroja, jotta en vaipuisi epätoivoon, kun huoli ja pelko tulevaisuudesta, terveyden menettämisestä ja lasten pärjäämisestä ahdistavat minua.

Herra armahda minua, ettei vihani valtarakenteita kohtaan saisi minua valtaansa

enkö kohdistaisi sitä itseeni enkä lähimmäisiini.

Herra kiitän sinua ystäväistä, jotka ovat tukeneet minua tämän työttömyyden aikana.

Anna myös minulle halua nähdä ympärilläni olevat ihmiset, perheeni ja ystäväni ja auta etten unohtaisi heitä, enkä aiheuttaisi heille kärsimystä oman kärsimykseni keskellä.

Herra, nämä asiat ovat minulle tärkeitä ja vaikeita. Näiden keskellä jätän itseni ja muut samassa tilanteessa olevat Sinun käsiisi.

Myös ihmisoikeus asiantuntija ryhmä kokoontui Järvenpäässä. Kuvassa ryhmän puheenjohtaja, teologian tohtori Seppo Kjellberg ja tutkija Maija Saksli.

Paikalla o mien töide Anne Huo.

kohteluun työssään.

TVY:n puheenjohtaja Lea Karjalainen kertoi puheessaan mm. ihmisoikeustyöryhmästä, joka on perustettu viime ihmisoikeuspäivillä Esa Konttiselta tulleen ehdotuksen syyksellä.

Työryhmässä on TVY:n ja kirkon edustajien lisäksi asiantuntijoina kolme kansainväliselläkin tasolla tunnettua, ihmisoikeusasioihin perehtynyttä juristia. Täälläkin heitä on mukana kaksi; Helsingin yliopiston tutkija Maija Saksliin ja apulaisprofessori Martin Scheinin. Ryhmän ensisijaisena tehtävänä on herättää keskustelua maamme valtiosäännön ja kansainvälisten sopimusten toteutumisesta työt-

ömien kohdalla ja avustaa mahdollisuuksien mukaan yksittäisten työttömien kokemien ihmisoikeusloukkausten käsittelyssä, Karjalainen kertoi.

Kanavien tulokset

Ihmisoikeuspäivien työskentelytulokset julkistettiin keskiviikko aamuna, jolloin paikalle olivat tulleet ehdotuksia kuuntelemaan myös kansanedustajat Anne Huotari (vas.), Jouko Jääskeläinen (krist.), Maija Rask (sdp), Juhani Sjöblom (kok), Osmo Soininvaara (vihr) ja Anu Vehviläinen (Keski).

Päättölaisuudessa hyväksyttiin EU:n hallitusten väliselle

kokoukselle lähetettävä julkilausuma, jossa esitetään, että työllisyyspolitiikkaa tulee käsitellä samanaikaisesti talous-, raha- ja sosiaalipolitiikan kanssa tavoitteena täystyöllisyys.

Myös kirkolle esitettiin veetoimus, että seurakuntien palkattaisiin lisää työntekijöitä, joiden vastuualueena olisi työttömien keskuudessa työskentely.

Kuusi kanavatyöryhmää esitteli työnsä tulokset, joiden aiheina olivat vammaisten työttömyys; oikeus kunnan työsuhteeseen; paikkakunnalla vallitsevasta tulkinnasta riippuvat työttömien oikeudet; ikärasismi; perheen paineet ja jaksaminen sekä aikaisempien ihmisoikeuspäivi-

en aloitteiden seuranta.

Clas-Håkan Kuhlefeltin ja Minna Rintalan esittelyn mukaan työttömien oikeudet riippuvat erittäin paljon paikkakunnasta. Kanavaan osallistujat vaativat lisää työttömien asiamiehiä ja samantasoista terveydenhoitoa koko maahan. Työvoimatoimistojen kerrottiin myös loukkaavaan työttömien oikeusturvaa.

Kalle Kunnaksen vetämän kanavan tulosten mukaan ikärasismiin löytyi syyksi mm. kokeenempien työntekijöiden vaatima suurempi palkka, pelko vanhemman työntekijän sairastuvuudesta ja joillakin aloilla jopa imago-ongelma; pelätään asiakkaiden negatiivista suhtautumista, jos heitä palvelee vanhempi henkilö.

Ikärasismin vähentämiseksi kanavan jäsenet kaipaisivat avointa keskustelua. Työnantajan kuluja pitäisi tasata niin, etteivät vanhemmat työntekijät tulisi työnantajalle kalliimmaksi kuin nuoret. Yritysten tulisi myös alkaa nähdä syrjinnän vastainen henkilöstöpolitiikka imago-ongelmien syyksi.

Anja Luoman johtamassa kanavassa vaadittiin oikeutta kunnan työsuhteeseen sekä yleistä työajan lyhentämistä, työn jakamista ja ylityöiden minimoimista 750 markan vapaa tuloa ja haluttiin nostaa 1500 markkaan ja oma työaika tulisi voida luoda Irlannin mallilla, jossa ensim-

mäisen vuoden saa nauttia työttömyyskorvausta.

Perheiden paineet ja jaksaminen -työryhmä kertoi työttömien perheiden elävän henkisen sietokykyänsä äärrajoilla. Heidän arvionsa mukaan Suomessakin ollaan jo tilanteessa, jossa työttömyyden periytyminen pelko on hyvin aiheellinen.

Kansanedustaja Osmo Soininvaara yhtyi tähän käsitykseen ja kertoi olevansa huolissaan kaupunkiemme slummituimista, josta jo on nähtävissä esimerkkejä Helsingin lähiöissä.

Vammaisten työttömyyttä tutkittiin Riitta-Liisa Mönkkösen vetämässä kanavaryhmässä, jossa mm. kirkon vammaistyön sihteeri, pastori Ari Suutarila esitti huolestuttavan arvosana, että suurin osa maamme 300 000 työkäisestä vammaisesta on jätetty työelämän ulkopuolelle.

Tapio Salomaan johdolla tutkittiin, miten ensimmäisten ihmisoikeuspäivien esitykset ovat toteutuneet. Todettiin, että matkustus-oikeus on toteutunut rajoitetusti ja talkootyön käsitteistöä on täsmennetty. Myös oikeutta opiskeluun on laajennettu.

Työttömyydessä on kuitenkin tapahtunut rakenteellisia muutoksia, kun pitkäaikaistyöttömien määrä on jatkuvasti lisääntynyt ja muodostunut pysyväisluonteiseksi.

Eija Lippo

Järvenpään seurakuntaopiston juhlasalissa kuunneltiin tarkkaavaisesti juhlapuhujia. Edessä oikealla ikärasismi kanavan vetäjä, TVY:n hallituksen jäsen Kalle Kunnas Kajaaniesta.

John Vikström:

Kymmenen teesiä työstä, työttömyydestä ja ihmisarvosta

Työttömien ihmisoikeuspäivät Järvenpäässä 13.10.1997

Oppi-isämme Martti Luther on opettanut meidät kirjoittamaan teesejä. Niinpä tuon kirkkomme tervehdyksen tähän tilaisuuteen kymmenen teesin muodossa.

1 Työttömiä ei ole. Sen sijaan on kohtuuttoman paljon ilman palkkatyötä olevia. Työ ei ole sama kuin palkkatyö. Jokaisessa kodissa tai yhdistyksessä tehdään paljon työtä - ja erittäin arvokasta työtä - ilman palkkaa. Palkka ei siten ole työn arvon lopullinen mittari.

2 Jokaisella ihmisellä on arvo työstä riippumatta. Siten ilman palkkattua työtä oleminen ei vähennä ihmisen arvoa. Sen sijaan se loukkaa ihmisen arvoa.

3 Työ antaa toimeentuloa, mutta vähintään yhtä suuri merkitys työllä on siinä, että se antaa osallisuutta. Työn kautta jäsenyämme yhteisöön. Siitä syystä työttömyys merkitsee ulkopuolelle joutumista. Tämä on työttömyyden pahin puoli.

4 Maallamme ei ole varaa nykyisen kaltaiseen työttömyyteen. Erityisesti nuorten työttömyys käy meille hyvin kalliiksi sekä sosiaalisessa että taloudellisessa mielessä. Tässä menetetään valtavia resursseja.

5 On kiireellisesti löydettävä tasapaino talouden tervehdyttämisen ja työttömyysongelman ratkaisemisen välillä. Pääoman oikeuksia ei saa asettaa ihmisoikeuksien edelle.

6 Talous- ja sosiaalipolitiikalla on yhteinen tavoite siinä, että tässä maassa asuisi ja toimisi kansalaisia, joita työttömyys ja toimeentulovaikeudet eivät nöyryyttäisi, vaan ihmisiä, jotka uskovat mahdollisuuksiinsa ja joilla on terve itse-kunniotus.

Pääkysymys on, miten työttömät pääsevät uudestaan mukaan työelämään. Olisi päästävä siihen, että vähäininkin työpanos voidaan ottaa vastaan niin, että jokainen saisi tuoda oman kortensa kekoon.

7 Yksi ratkaisu voisi olla, että jokaiselle taataan perustulo, joka antaa sellaisen taloudellisen perusturvan, että sen jälkeen on mahdollista saavuttaa riittävä toimeentulo muilla ansioilla. Näin vähäisenkin

työn tekeminen tehtäisiin mahdolliseksi ja järkeväksi. Tällöin järjestelmä ei syöisi ihmisiä toimeettomuuteen eikä se jakaisi kansalaisia menestyjiin ja häviäjiin niin julmasti kuin nykyinen meno.

Tarkastelen asiaa erityisesti ihmisarvon kannalta. Kaikille kuuluva perustulo ei olisi niin nöyryyttävä, kuin millaiseksi nykyinen avustusjärjestelmä saatetaan joskus kokea. Perustulo sisältäisi jokaiselle kansalaiselle rohkaisevan ja kannustavan viestin: Sinä olet tärkeä, et ole rasite vaan resurssi. Olet tärkeä olemalla ihmisen toiselle. Sillä minkä teet eri yhteyksissä saamatta siitä erikseen palkkaa, olet mukana rakentamassa yhteiskuntaamme.

8 Hyvinvointiyhteiskuntaa ei ole mahdollista eikä oikeutettua rahoittaa siinä määrin palkkatyön verotuksella kuin nyt tehdään. Voitohan syntyvät mualla kuin kotitalouksissa. Verojen painopiste on siirrettävä tuotannon jalostusarvon eli myyntikatteen verottamiseen. On kohtuullista, että verorasitus siirtyy niille, jotka hyötyvät automatisoinnista ja rationalisoinnista eikä jää niille, jotka niistä kärsivät.

9 Jos ja kun palkkattua työtä ei näytä riittävän kaikille, on sekä logiikan että oikeudenmukisuuden kannalta ainoa joutopäätös, että työ jaetaan nykyistä tasaisemmin kansalaisten kesken.

10 Teeseillä voi myös kiittää. Kirkon puolesta haluan lausua tunnustuksen ja

kiitoksen siitä työstä, mitä tehdään työttömien järjestöissä. Tämä on sitä lähimmäisestä välittämistä ja sitä solidaarisuutta, joka tekee yhteiskuntaamme inhimillisemmäksi. Haluan kiittää työttömien järjestöjä ja seurakuntia myös siitä yhteistyöstä, jota yli 200 paikkakunnalla harjoitetaan.

Teesien päätteeksi haluan lyhyesti kertoa teille, että kirkkomme piispaikokous ja kirkkohallitus pitävät hyvinvointiyhteiskuntaan arvojen puolustusta ja niiden mukaista yhteiskunnan kehittämistä keskeisenä kirkon ja sen seurakuntien sosiaalisen tehtävänä.

Suomen kansallinen yhtenäisyys on keuhkulla eriarvoisuuden lisääntyessä väestöryhmien välillä. Yhteiskunnan tilaa arvioidessaan kirkko pitää tärkeimpänä arviointiperusteena köyhimpien ja heikoimpien elintasoja. Syrjäytymistä seurakunnat voivat estää antamalla taloudellista tukea, mutta ennen kaikkea asettamalla pitkäaikaistyöttömien ja syrjäytymisvaarassa olevien nuorten rinnalla. Näin toteisivat piispaikokous ja kirkkohallitus viime viikolla täällä Järvenpäässä pitämässään kokouksessa.

Toivotan työttömien ihmisoikeuspäiville ja päivien järjestäjille Jumalan siunausta ja hänen antamaansa innostusta ja näkyä työssänne solidaarisuuden palveluksessa.

leet poliitikot kuuntelivat tarkkaavaisesti kanavaryhmien tuloksia. Kuvassa vasemmistolainen kansanedustaja ja kristillisen liiton edustaja Jouko Jääskeläinen.

”On kunnia-asia, kun työtöntä pyydetään puhumaan kirkossa”

Raision seudun työttömät ry:n hallituksen jäsen Anja Seppä-Lassila piti ensimmäisen kirkkopuheensa 21.9. 1997 sadonkorjuun kiitosjuhlassa Raision kirkossa.

Ensin häntä vähän arvelutti, kun kirkkoherra Pertti Vanhalukkarla pyysi häntä juhlapuhujaksi. Sitten hän ajatteli, että on kunnia-asia kun työttömälle tarjotaan tällaista tehtävää, eikä siitä sovi kieltäytyä.

Hän sai jälkikäteen paljon myönteistä palautetta aihevalinnastaan. Seurakuntalaiset halailivat ja kiittelivät sanoen puheen olleen kovasti tunteisiin vetoava.

Anja Seppä-Lassila, joka on aiemmin toiminut Raision seudun työttömät ry:n puheenjohtajana, oli iloinen siitä, että hän sai tehdä työttömien asiaa tunnetuksi. Hän myös tietää mistä hän puhuu, koska hän on ollut rakennusalan työtön jo vuodesta 1993.

Tässä juhlapuhe hieman lyhennettynä versiona:

SADONKORJUUN KIITOSPUHE

Kesä 1997 on ollut vuosisadan lämpimin, hellettä ja vielä kerran hellettä on riittänyt. Elokuun lopun lehti- ja tuotannon mukaan Maaseutukeskusten raportit kertovat sadon olevan hyvän laatuista, esimerkiksi syysvehnä ja ruissato kelvannee lähes kokonaan leipäviljäksi. Kevätviljojen sadon määrä voi olla vähän normaalia heikompi. Syksyn sadon laatua arvioidaan melko hyväksi. Kuivuuden ja kasvuaikojen tähden viljoista on saatu satoa vähemmän, kuin aikaisemmat arvot antoivat odottaa.

Miettiessäni puhettani palaan mielusti tuotannon alkulähteille, maaseudulle, juurilleni, niin kuin hienosti sanotaan. Maaseudun kasvattina tiedän miten työväenlaista ja raskasta maanviljelijän ammatin harjoittaminen oli. Leipä oli tiukoilla. Tänä päivänä koneet helpottavat. Lapsuudessani koneita ei juuri ollut, kaikki tehtiin hevos- ja ihmisvoimin. Vähän varttuessani apuun tulivat mm. hevosvetoiset kylvä-, niitto- ja haravakoneet. Ennen koneiden tuloa viljat leikattiin sirpillä. Työ oli hoidasta ja raskasta, mutta ahkeruudella ja sitkeydellä työstä selvitettiin. Muistan syntyneeni pöytäruokien ja ruispellon, uljas kuhilaiden rivistö ja leikkua jäljiltä silmiä hivelvän kaunis näky. Lasten tehtävä oli koota mahdolliset peltojen jäänteet tähkät. Jumalan viljaa ei saanut sotkea.

Myöhemmin puimakoneiden jo yleistessä, ruis vielä kuivattiin riihenparsiilla ja puitiin riihessä. Savun haju työnti syksyisen ilman, riihen lämmössä päiväkausia. Rukiit puitiin varstoilla, niinkuin Pohjanmaalla tätä maataloustyökälyä kutsuttiin. Ruisriihelle mentiin vanhaa perinnettä noudattaen ennen kukonlaulua, yönun jäivät lyhyiksi. Tuskin muukaan saivat nukkua mahtavan paukkeen ja läiskeen vuoksi, joka riihestä kuului.

Oskari-isäni myllyssä viljasta jauhattiin uutisjauhoja, jauhoista tehtiin makoista uutisleipää, joka vastakirjunnan voimassa maistui taivallisen hyvältä.

Raamatussa kehoitetaan, rukoile ja tee työtä. Me työttömät voimme kylä rukoilla, mutta oikeus työhön meillä on riistetty. Rukoilemme vaikka tähän tapaan: ”Herra, meitä työttömiä on paljon. Kiitos että olet katsonut meidän puoleemme, etkä ole jättänyt meitä oman onnenne nojaan. Herra, työttömänä minun on vaikea kiittää elämäni pienistä, saati suurista asioista.”

Luin teille alun työttömän rukouksesta, jonka on kirjoittanut Matti J. Kuoron ja hänen kaksitoista työtöntä opetuslastaan.

Myös tasavallan presidentin Martti Ahtisaaren tiedetään olleen yhteydessä rukouspiiriin, pyytään sitä rukoilemaan pitkäaikaistyöttömien ja lainsäädännön oikeudenmukaisuuden puolesta. Vaikka lama on julistettu päättäneeksi, nälkä-Suomi, ruokaköyhyys ja leipäjonot jatkuvat. Koska päättäjämme eivät vain muutama vuosi sitten uskoneet totiasioihin, pistettiin tutkijat töihin. Sen mukaan Suomessa vuonna 1994 noin 100 000 henkilöä näki nälkää. Suomeen perustetun Nälkää näkevien yhdistyksen puheenjohtaja Eero Seppänen määrittelee nälkäänäkeväksi sellaisen henkilön, joka ei kykene tyydyttämään perustarpeitaan, yhtä lämmintä ateriaa päivässä.

Lähimmäistemme häitä on saanut myös seurakunnat liikkeelle. ”Kun ajattelen, että yhteiskunnassamme on ihmisiä jotka elävät nälkääköyhyysessä, tekee mieliä heittäytyä maahan, parkua ja repiä hiuksia päästäni.” Näin sanoi muonamestari Matti Lahtinen, joka on yksi viime vuoden lopulla perustetun Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän ruokapankki-projektiin vetäjästä.

Nälkääköyhyyttä omalta osaltaan vähentämään tuli myös EU-ruokapu. Jakajina Raisiossa ovat toimineet mm. Raision Seudun Työttömät, Vapaa-ajattelijat ja tänä vuonna ensimmäisen avustuserän saanut Raision seurakunta.

Hyvät kuulijani. Ehkä joku teistä ihmettelee puheeni aihevalintaa sadonkorjuun kiitosjuhlassa, puheessani näistä, työttömyydestä, leipäjonosta ja onko kirkko lainkaan sopiva paikka edellä mainituille aiheille. Mielestäni on. Lähimmäistemme häitä tulisi olla kaikille sydämen asia. Nousukaudesta huolimatta laman syvät jäljet näkyvät vielä pitkään. Toimeentulotukea saavien perheiden määrä on kasvanut. Sosiaalitoimistot painiskelevat laman muiden seurausten kanssa. Lasten huostaotto, alkoholin ja huumeiden lisääntynyt käyttö, rikollisuus, suuret avioerotilastot puhuvat karua kieltään tämän päivän arkitodellisuudesta.

Julkisuudessa viimeaikoina käyty keskustelu toimeentulotukien väärinkäytöstä on noussut pintaan. Saattaa olla, että näin on vähäisessä määrin tapahtunut, mutta miksi syyllistää tuen saajien koko joukko.

Myös moni työtön ärsyyntynyt työttömän massakäsittelyistä; työttömistä puhutaan yhtenä nippuna kuin porkkanatoista. Syksyn satoa nekin. Ranskalainen kirjailija Simone de Beauvoir on sanonut: ”Ihmiset eivät ole numeroita, joita voidaan laskea yhteen, kertoa, vähentää, heistä ei voi laittaa yhtälöitä. Yhden ihmisen uhraaminen kymmenen pelastamiseksi merkitsee mielettömyyden hyväksymistä.”

Hyvät sadonkorjuun kiitosjuhlan osanottajat. Syksyn sato on pääosin korjattu kiitos ilmojen hyville haltijoille, kiitos peltojemme ahkerille kylville, kiitos sadonkorjajille, ketään unohtamatta. Ja ennen kaikkea kiitos Hänelle, jolla on kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Kiitos myös kirkon kauniisti koristaneille. Nyt vain riemurinnoin paistamaan, haistamaan, maistamaan syksyn runsasta, monipuolista satoa.

Saarjärven Paavo sanoi vaimolleen: ”Pannaan leipään puolet petäjästä, veihän naapurimme touhon halla.” Tämä ohjeeksi teille kaikille joilla on työtä, runsas syksyn sato ja ennenkaikkea sydäntä muistaa yhteiskuntamme huono-osaisia.

Huomioita soppakauhaperspektiivistä

Kyllikki Malkki, emäntä ja kaupunginvaltuutettu (kristill.) tarjoaa päivittäin ruokaa keskimäärin 150 työttömälle Porvoon Treffi-kahvilassa. Samalla hän myös tarkkailee ihmisiä ja niinpä hän onkin muovannut tarkkaan ihmistuntemukseen perustuvan ryhmäjoon työttömistä asiakkaistaan: Treffi-kahvilassa asiakkaani voisi jaksaa karkeasti kolmeen ryhmään.

Ensimmäisen ryhmän vielä myönteisesti elämään suhtautuva joukko uskoo tulevaisuuteen. Ilo pulppuilee, rohkeutta antavat kurssit ja pienet työn päät. On sopeuduttu nykyiseen, valitsemaan tilanteeseen, vaikkakin kirpeät sanalliset arviot lentelevät päättäjiä ja ammattiyhdistysliikkeitä kohtaan. Syvällä sielussa on vielä toivon kipinä, että vielä meitä tarvitaan. Jokainen yrittää selviytyä elämästä parhaalla mahdollisella tavalla.

Toisen ryhmän porukka taistelee synkkyyden ja apatian lähimaastossa, eikä näe tulevaisuudessaan mitään valoisaa. Kovuuden kivetänyt kasvot leiskuvat vihaa, katkeruuden pullahtaesä esille tuon tuostakin yhteiskuntaa - jopa toinen toisiaankin kohtaan. Monen kumaraan painuva olemus kertoo masennuksen hiipineen sisään; katse on monella muuttunut väsyneeksi ja tyhjäksi. Apatia valtaa alaa yhä syvemmin.

Kolmatta ryhmää on kohdannut todellinen syrjäytyminen. Alkoholin ja huumeiden turrut-

tamat ihmiset, jotka ovat pudonneet kelkasta ajat sitten. Alkoholi on astunut kuvaan työttömyyden myötä tai aikaisemmin. He laahustavat masentuneina ja passiivisina soppalautasen äärelle ottamatta juurikaan kantaa elämän menoon.

Surullisinta on, että hyvinvoiva enemmistö pitää tiukasti kiinni omasta edustaan, eikä arkipäivän ahdistus läpäise politiikan muuria.

Tuoreimpia viestejä tästä on mm. työttömyysturvan leikkaukset: työttömät ajetaan nurkkaan, maksatetaan heillä työttömyydestä aiheutuvat kustannukset. Pahimmassa tapauksessa joku maksaa hinnan hengelläänkin: itsemurhat lisääntyvät.

Yhteiskunnan syrjäytyneet

Työllisyyskeskusteluissa puhutaan usein syrjäytyneistä ihmisistä. Nämä lienevät valtionvarainministeriön ja työvoimaministeriön korkeimpia virkamiehiä ja ministereitä, joita kovasti askaruttaa mm. työstäkieltäytymisen ja työvoimapolun ongelma. Työvoimapolun on toki ongelma, mutta tällä hetkellä maassamme on isompiakin ongelmia; eräs niistä on työttömyys. Se taas ei näitä reaalisesta elämästä vieraantuneita huipuvirkamiehiä ja -poliitikkoja sureta. He pohtivat, miten jollain tavoin haluttomia kansalaisia saataisiin houkutteluksi töihin.

Televisiossa uutisoidaan USA:n työllisyystilastoja tyyliin: Eilen julkaistujen tilastojen mukaan työttömyys on pysynyt ennallaan. Tämä on suuri helpotus talousasiantuntijoille, jotka ovat pelänneet työllisyyden kohenemisen aiheuttavan inflaatiopaineita taloudessa. Suomessa keskustellaan ylikummenemisen vaarasta eli työllisyystilanteen merkittävästä paranemisesta jollakin toimialalla. Kun talousministerimme saapuvat Ecofinin kokouksista, he keuhavat rinta rottingilla, miten loistavia arvosanoja Suomi on saanut talous- ja budjettipolitiikastaan. Työllisyydestä he eivät sano mitään. He ilmeisesti eivät edes ymmärrä, että suurtyöttömyys jatkuessaan aiheuttaa vakavia yhteiskunnallisia ongelmia.

Meillä lipposet, niinistöt, sailakset ja virtaset iloitsevat budjetileikkauksista, joilla valtiontalouteen on saatu säästöä ja usein samalla lisätty työttömien määrää. Meillä ei ole tapana iloita korkeista työttömyyslukuista, vaan vakaintuneen tavan mukaan joku valtiovallan edustaja

vuodattaa krokotiiliin kyyneleen. Tilastojen mukaan 0,2 prosenttia työnhakijoista on kieltäytynyt tarjotusta työstä. Lukuun sisältyy tapauksia, joissa auton/jakokortin työnhakija on määrätty kymmenien kilometrien päähän paikkakunnalle, jonne ei ole hukajien kotipaikalta lainkaan julkista liikennettä.

Työttömien kannustamiseksi ollaan luomassa keinoja työttömien valvonnan tehostamiseksi. TM:ssä kehitellään Jaakonsaaren johdolla uusia keinoja, joilla työtöntä potkitaan aiempaa aktiivisemmin hakemaan työpaikkaa. Keskeinen keino on työttömän työhaun seuranta, jossa välitteenä ovat mm. työnhakukirja ja määräaikaishaastattelut. 200 000 työtöntä aiotaan patistaa 2 viikon kurssille opettelemaan työn hakemista! Siinäpä halpa ja nerokas konsti työllisyyden parantamiseksi. Työnantaja, joka nyt saa avoimeen työpaikkaan esim. 143 hakemusta, saattaa tämän koulutuksen jälkeen saada jopa tuplasti luovia, omaperäisiä ja persoonallisia hakemuksia!

Tottakai työnhakukoulutus on sinänsä hyvä asia, vaikka se tuskin luo muille usua työpäikkoja kuin näiden kurssien pitäjille. Työttömyystilastot toki kaunistuvat: 200 000 hengen 2 viikon työllisyyskoulutus merkitsee TM:n tilastossa keskimäärin 7.700 eli yli puolen prosenttiyksikön vähennystä. Jos työnantajilla todella on merkittäviä vaikeuksia löytää työntekijöitä, olisi kai syytä järjestää työnantajille työntekijän hakukursseja. Työttömän kannalta paras kannuste ja palkinto on työpaikka.

Juhani Tanski

Työttömien yhteistoimintakurssi Kiljavalla 12.-16.1. 1998

Ihmisille, jotka haluavat mukaan eri paikkakunnilla toimiviin työttömien omiin ryhmiin tai jo toimivat niissä, Kiljavan opiston kurssi on tilaisuus saada tietoja ja alkusysäys liikkeelle lähtöön. Osallistujat jakavat kokemuksia ja vaihtavat toimintaideoita, joilla autetaan kehittämään työttömien yhteistoimintaa koko yhteiskuntaan vaikuttavaksi voimaksi. Kun tulet mukaan, huomaat, että yksin ei kannata jäädä odottamaan joltain tapahtuvaksi.

Viikon aikana työttömyyttä, mahdollisten henkisten ja taloudellisten kriisien ratkaisuja pohditaan yhdessä ja keskustellaan niin omasta selviytymisestä kuin toisten auttamisesta samoissa ongelmissa.

Kiljavan opiston opettajat ja Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön TVY:n edustajat selvittelevät

työsuuskuntien ja työpajojen toimintaa sekä nk. kolmannen sektorin mahdollisuuksia ja yrittäjyyttä yleensä. Työttömien ja ay-liikkeen väliset yhteydet ovat myös puheenaiheina, samoin tietysti TVY ja sen toiminnan kehittämisen.

Kurssille pitää hakea oman ammattiliiton kautta, ja kurssihakemuksella on jo kiire käsittelyyn! Kiljavan opistosta saa hakemuksia ja neuvoa hakemiseen: soita puh. (09) 276 251.

Mahdollisuuksista riippuen ammattiliitot tukevat työttömiä jäseniään maksamalla kurssimaksun (sisältää kurssin ja täysihoidon) ja matkat. Työtön ei menetä työttömyyskorvauksiaan kurssin ajalta, kun muistaa kertoa etukäteen työvoimatoimistoon, mistä ja miten on tavoitettavissa työtarjousta ajatellen.

Tervetuloa
TVY:hyn uudet jäsenet!

- Anttolan Työttömien Toimintajärjestö
- Asikkalan Työvoimareserviläiset
- Himangan Työnhakijat ry.
- Hakunila-Länsimäki Työttömät ry.
- Jämsän Työttömät ry.
- Kauhajoen Työttömät Työnhakijat ry.
- Kauniaisten Osaamiskeskusyhdistys ry.
- Konneveden Työttömät ry.
- Kuukan aktiivit ry.
- Kärkölan Työttömät ry.
- Liperin Työttömät ry.
- Mouhijärven Työttömät ry.
- Pihlputaan Työttömät ry.
- Rantasalmen Työttömät ry.
- Savonlinnan Seudun Työttömät ry.
- Teiskon Työttömät ry.
- Yhtömion Työttömät ry.

Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö-TVY ry

Käenkuja 3 - 5 N, 00500 HELSINKI, puh. 09-73104114, fax. 09-73104115

TVY:N HALLITUKSEN JÄSENET JA TOIMIIHENKILÖT

Puheenjohtaja

Lea Karjalainen
Ivalon Seudun Työttömät ry
Mellakujä 8 C 14, 99800 IVALO
puh. 016-662 630
käsip. 040 - 5477 099

UUSIMAA

Varapuheenjohtaja Anja Luoma
Porvoon Seudun Työttömät ry
Kokoniementie 6, 06100 PORVOO
puh. & fax. 019-5243411
käsip. 040-5826581
Varajäsen Marianne Boström
Vihdin Työttömät ry
Vihdintie 30, 03100 NUMMELA
puh. 09-2222883
fax. 09-2234937

HÄME

Jäsen Erkki Grästen
Työriihi ry
Pohjolankatu 6, 11120 RIIHIMÄKI
puh. 019-722725
050-5593942
fax. 019-722783
Varajäsen Claus Kuhlefelt
Mäntän Työttömät ry
Puistokatu 31 G 41, 35800 MÄNTTÄ
puh. & fax. 03-474 8026
käsip. 050-5253 462

TURKU

Jäsen Anja Salmi
Salon Työttömät SAT ry
Länsiranta 4, 24100 SALO
puh. 02-7333375
fax. 02-7335677
puh. 0400-523875
Varajäsen Lasse Räsänen
Turun Seudun Työttömät ry
Murtomaantie 1, 20300 TURKU
puh. 02-2500727
fax. 02-2334320

SATAKUNTA

Jäsen Ismo Suojanen
Porin Seudun Työttömät ry
Mikonkatu 21, 28100 PORI
puh. 02-6414695
0400-975452
fax. 02-6414055
Varajäsen Arto Ahtiainen
Huitisten Seudun Työttömät ry
Viialankatu 27, 32700 HUITTINEN
puh. & fax. 02-5604409

KYMI

Jäsen Riitta Näivä
Etelä-Karjalain Työttömät ry
Koulukatu 1, 53100 LAPPEENRANTA
puh. & fax. 05-4190229
Varajäsen Ahti Honkanen
Kouvolan Seudun Työttömät ry
Hallituskatu 11, 45100 KOUVOLA
puh. 05-3711741
fax. 05-3711741

MIKKELI

Jäsen Riitta-Liisa Mönkkönen
Pieksämäen Seudun Työttömät ry
Torikatu 17 A, 76100 PIEKSÄMÄKI
puh. 015-486955
fax. 015-486757
Varajäsen Riitta Hirn
Mikkelin Seudun Työttömien
Toimintakeskus ry
Porrassalmenkatu 1, 50100 MIKKELI
puh. & fax. 015-212333
käsip. 0400- 915348

KESKI-SUOMI

Jäsen Tapio Salomaa
Juhananukuja 2 as 30 1, 44100 ÄÄNEKOSKI
puh. 014-513 117
käsip. 040-5940786
Varajäsen Risto Lehtinen
Keski-Suomen Työttömien Yhdistys ry
Schaumaninkatu 1, 40100 JYVÄSKYLÄ
puh. 014-635230
fax. 014 -635299

POHJOIS-KARJALA

Jäsen Eija-Helena Kettunen
Kauppakatu 35, 80100 JOENSUU
puh. 013-222138
fax. 013-222 647
käsip. 050 - 599 4826
Varajäsen Osmo Kaasinen
Rajaseudun Työttömät ry
82655 KAURILA
puh. 013-629235

KUOPIO

Jäsen Martti Korhonen
Sonkajärven Työttömät ry
Akonjoentie 444, 74340 SUKEVA
puh. & fax. 017-711 27
Varajäsen Juhani Tanski
Kuopion Seudun Työttömät ry
Maljalahdenkatu 18, 70100 KUOPIO
puh. 017-2633181
fax. 017-2633698

VAASA

Jäsen Tuula Huhtakoski
Peräseinäjoen Työttömät ry
Sydänmaantie 10, 61100 PERÄSEINÄJOKI
puh. & fax. 05-4181613
Varajäsen Tauno Mäkinen
Pietarsaaren Seudun Työnhakijat ry
Pohjanlahdentie 56, 68600 PIETARSAARI
puh.&fax. 05-7248165

OULU

Jäsen Jukka Tomperi
Oulun Työttömien Oma Apu OTA ry
Tulliväylä 3, 90100 OULU
puh. 08-3115351
fax. 08-3119651
Varajäsen Raimo Rönöng
Oulaisten Työttömien Toiminta ry
Oulaistenkatu 12, 86300 OULAINEN
puh. 0400-618649
fax. 08-473065

KAINUU

Jäsen Karl-Gustav Kunnas
Kajaanin Työttömien Yhdistys ry
Niskatie 15, 87100 KAJAANI
puh. 08-6155693
fax. 08-6140098
Varajäsen Raili Korva
Puolangan Työttömien Yhdistys ry
Virkkula, Ouluntie 11, 89200 PUOLANKA
puh. & fax. 08-7193531

LAPPI

Varajäsen Olavi Niemelä
Rovaniemen Seudun Työttömät ry
Lapinkävijäntie 2, 96100 ROVANIEMI
puh. 016-345250
fax. 016-345853

TVY

toiminnanohjaaja Sirkka Rajala
Käenkuja 3-5 N, 00500 Helsinki
puh. 09-7310 4114
fax. 09-7310 4115
käsip. 0400-5477 090
e-mail: tvy@nettilinja.fi

taloudenhoitaja Pirjo Kankaristo
Kumpare, 21150 Röölä
puh. 02-252 4316
fax. 02-252 4390
käsip. 0400-785 485

tiedottaja Eija Lippo
Karensisanimat, Käenkuja 3-5 N,
00500 Helsinki
puh. & fax 09-7260 286

Vihdissä työttömiä painostetaan luopumaan lastensa päivähoitopaikoista

- Töitä ei pysty aktiivisesti hakemaan, jos on pienten lasten kanssa kotona, korostaa Nina Mäkelä. Nina meni syksyllä työllisyyskursseille päivittämään ammattitaitoaan. Lapsel Muska (3 v) ja Joska (4) menivät samaan aikaan kunnan päiväkotiin. Sitä ennen Nina oli nelisen vuotta kotona lapsia hoitamassa. Kunnan päivähoitopaikka järjestyi ongelmitta, kun Johdon avustaja -kursssille meno varmistui.

Päivähoidon paineet työttömien niskaan

Vihdin kunnan päivähoitos- sa on kuitekin paineita. Ninalta onkin kysytty useaan otteeseen, miten hoitotarpeen jatkoon laita on, vaikka kurssin loppumiseen on vielä yli kuukausi aikaa.

Työttömän on kuitenkin mahdollonta kertoa hoidon tarpeestaan kuukauden tai kahden päästä, kun työpaikat pitää ottaa vastaan hyvinkin lyhyellä varoitusaajalla ja harvalla työnantajalla on malttia odottaa hoitopaikan järjestelyä paria viikkoa.

- Tarhassa todetaan, että jos on työtön, olisi parempi ottaa

lapset pois hoidosta tai ainakin lyhentää hoitoaikaa, kertoo Nina, jolla ei ole aikomusta palata kotiäidin rooliin.

Nina aikoo mennä töihin. Pääkaupunkiseudulla ja Vihdissä työpaikkojakin on jonkin verran tarjolla. Vihdin työttömyysprosentti painui loka-kuussa alle kymmenen.

Tilanne on henkisesti painostava, kun muutenkin on huolia.

- Lasten kaverikontaktitkin ovat tärkeitä. Haluan säilyttää ne, Nina huokaa.

Työttömät kykenevät päättämään

Nina ei ole ainoa, jota kehoitetaan - enemmän tai vähemmän hienotunteisesti - luopumaan päivähoitopaikastaan, vaikka laki antaa heille subjektiivisen oikeuden päättää asiasta itse. Vihdin työttömien yhdistyksen toiminnanohjaajat ovat törmänneet samaan tilanteeseen monta kertaa syksyn kuluessa. Useat naiset ja joku- nen mies, jotka ovat päättäneet työllistyä, hakea töitä tai käydä kurssia oman kilpailukykynsä parantamiseksi, ovat tuskitelleet lapsenhoito-ongelmiensa

kanssa toimintakeskuksessa.

Yhdistys teki oman päivähoitokannanottonsa Vihdin kunnan päättäjille ja lehdistölle. Liitteeksi laitettiin myös Työttömien valtakunnallisen ihmisoikeustyöryhmän kannanotto.

- Perheet ovat täysin kykeneviä päättämään päivähoiton tarpeestaan - myös perheet, joissa on työttömiä, tähdentää Vihdin työttömät ry ja lupaa myös käytännössä auttaa jäseniään pitämään kiinni oikeudesta.

Marianne Boström
Vihti

Työttömiä ei saa syrjiä lasten hoidon järjestelyissä

Olemme usealta työttömältä kuulleet, että heitä kehoitetaan - enemmän tai vähemmän hienovaraisesti - luopumaan päivähoitopaikastaan tai suostumaan osa-aikaiseen lasten hoitoon kunnan päivähoitopaikoissa.

Haluamme tähdentää seuraavia asioita:

- 1) Laki, joka antaa jokaiselle lapselle oikeuden päivähoitoon tai yksittäisen hoidon tukeen, koskee myös työttömän lapsia.
- 2) Lapsen oikeus hoitoon ei voi olla riippuvainen hänen vanhempensa asemasta työmarkkinoilla. Lasten kasvun ja kehityksen tukemiseksi ja syrjäytymisen estämiseksi on tärkeää, että myös työttömien lapsilla on sitä tarvittaessa oikeus kodin ulkopuoliseen hoitopaikkaan.
- 3) Perheet ovat täysin kykeneviä päättämään päivähoiton tarpeestaan ja lain suoman subjektiivisen oikeutensa käytöstä - myös perheet, joissa on työttömiä.
- 4) Aktiivinen työnhaku, opiskelu, uuden polun etsiminen takaisin työmarkkinoille ja oman osaamisen kehittäminen kilpailukykyiselle tasolle on kokopäivätyötä.
- 5) Asia on myös ihmisoikeuskysymys.

Valtakunnallinen Työttömien ihmisoikeuksien asiantuntijaryhmä puuttui tähän epäkohtaan, joka on ilmennyt Vihtiä laajemmin. Jopa Kuntaliitto on esittänyt, että lakiin otettaisiin työttömiä koskevia rajoituksia. Asiantuntijaryhmän kannanotto on ohessa.

Vihdin Työttömät ry

Kai Raunio
puheenjohtaja

Marianne Boström
toiminnanohjaaja

- Muskan ja Joskan tarhassa solmivat kaverikontaktit ovat tärkeitä. Haluan säilyttää ne, korostaa Nina Mäkelä. Hän aikoo pitää kiinni päivähoitopaikastaan ja mennä töihin neljän kotiäitinvuoden jälkeen.

MIKSI kansanedustajat eivät palkkaa työttömiä avustajikseen?

-Kansanedustajien pitäisi palkata avustajikseen ensisijaisesti työttömiä. En voi hyväksyä sitä, että jotkut kansanedustajat ovat palkanneet avustajikseen alaikäisiä lapsiaan tai iäkkäitä sukulaisiaan, sanoo varkaute- lainen toimittaja Esko Timonen, 52.

Esko Timonen on toiminut syyskuun alusta lähtien varkaute- lainen kansanedustajan Jorma Vokkolaisen (vas.) avustajana. Esko Timonen oli ennen avustajaksi ryhtymistään työttömänä.

Timonen pitää työtään mielenkiintoisena ja haasteellisena, vaikka työ onkin osa- aikaista ja palkka on pieni. Esko Timonen arvioi, että hänen pitkästä toimittajakokemuksestaan on kansanedustajan avustajan työssä ollut huomattavasti hyötyä.

-Vielä ei ole tullut vastaan yhtään sellaista tilannetta, jossa en olisi tiennyt, mitä pitää tehdä, Esko Timonen sanoo.

Esko Timonen hoitaa työtään Varkaudesta käsin. Hänen mielestään on helpompaa pitää yhteyttä kenttään, kun hän itse asuu Varkaudessa.

Hänen työhönsä kuuluu mm. avustaa Jorma Vokkolais- ta puheiden ja muiden tekstien kirjoittamisessa, erilaisten selvitysten laatimisessa ja tietojen hankkimisessa sekä yhteyksien pitamisessä kenttään.

Timonen kiittelee eduskunnan hänen käyttöönsä luovuttamaa tietokonetta. Sen avulla yhteydenpito Jorma Vokkolai- seen, Vasemmistoliiton eduskuntaryhmään ja eduskunnan tietokantoihin sujuu kätevästi.

Hän kritisoi sitä, että kansanedustajien avustajille ei makseta kulukorvauksia.

-Matkarahat on maksettava omasta pussista tai kansanedustaja joutuu maksamaan ne. Tässä suhteessa pääkaupunki- seudulla asuvat avustajat ovat paremmassa asemassa kuin maaseudulla asuvat.

"Panen peliin ammattitaitoni"

-Tämä työ sopii minun kaltaiselleni poliitiikan parissa pieh- taroineelle kokeneelle toimittajalle kuin nyrkki silmään. Tämä työ on mielihommaani.

-Haluan tässä työssä panna ammattitaitoni peliin poliitti-

sessä toiminnassa. Koen olevani vasemmistoliittolainen, sanoo köyhästä, monilapsisesta pohjoiskarjalaisesta työläisperheestä lähtöisin oleva Timonen.

-Kirjoittaminen on aina ollut minulle melko helppoa. Varsinkin asiategstin ja poliittisen tekstin kirjoittaminen sujuu.

Esko Timonen on ollut

-Kansanedustajan avustajan työssä ei ole vielä tullut vastaan yhtään sellaista tilannetta, jossa en olisi tiennyt mitä pitää tehdä. Pitkästä toimittajakokemuksesta on tässä työssä paljon hyötyä, sanoo Esko Timonen.

1990-luvulla aktiivisesti mukana Vasemmistoliiton Varkauden kunnallisjärjestön toiminnassa. Hänen toimistonsa sijaitsee Tori-Torpan alakerrassa samoissa tiloissa, joissa hän työskenteli aikoinaan Kansan Sanan aluetoimittajana.

-Ammattini ja työkokemukseni vuoksi minulle on langennut melko paljon erilaisia tehtäviä. Yhteistyö Jorma Vokkolaisen kanssa alkoi jo valmistautuessa 1991 eduskunta- vaaleihin, joissa hän ei vielä päässyt eduskuntaan. Pääsy eduskuntaan onnistui vuonna 1995.

-Minun kannaltani oli onnenpotku, että valtion budjet- tiin tuli rahat kansanedustajien avustajien palkkaamista varten.

-Meillä oli jo alkuvuodesta Jorkin kanssa puhetta siitä, että ryhtyisin hänen avustajikseen. Sovimme silloin, että aloitan työt vasta syksyllä, jotta saisin hiukan parempaa palkkaa, Timonen kertoo.

Myös kansanedustaja Jorma Vokkolainen pitää avustajaa tarpeellisuena. Avustaja on tarpeen mm. siksi, että kansanedustajan työ vie varsin paljon aikaa, eikä jää riittävästi aikaa pitää yhteyksiä kenttään ja yhteistyökumppaneihin.

"En uskonut jääväni työttömäksi"

Esko Timosen toimittajanura on pitkä ja monivaiheinen. Toimittajan työn hän aloitti 1966 kuopiolaisessa Savo-lehdessä.

Hän työskenteli 1970-luvulla mm. TPSSL:n Päivän Sanomissa ja sen jälkeen Sosialistisen työväenpuolueen Päivän Uutiset -lehdessä. 1970-luvun loppupuolella hän lähti opiskelemaan DDR:ään.

Vuonna 1986 Varkauden Lehden omistama kaupunki- lehti Varkauden Viikko saneerasi Timosen ulos, kun lehden ilmestymiskertoja vähennettiin. Sen jälkeen vakinaista työ- paikkaa ei monista yrityksistä huolimatta ole löytenyt.

-Sen jälkeen olen ollut vain määräaikaisissa työsuhteissa ja tehnyt sijaisuuksia. Vuonna 1986 en osannut ajatellaakaan sitä, että joutuisin työttömäksi pitkäksi aikaa, Timonen sanoo

Teksti ja kuva Matti Mäkelä

VARKAUS

Meri-Vuosaaren työttömät uusiin tiloihin

Helsingin ylipormestari Eva-Riitta Siitonen kävi marraskuun 11. päivänä avaamassa Meri-Vuosaaren uudet toimitilat. Hän sai ihmiset puolelleen luontevalla ja ystävällisellä olemuksellaan, mutta hänen tietämyksensä käytännön työllistämiskuvien ongelmista havaitsi kaipaavan hieman lisää petrausta.

Niinpä tästä käynnistä oli siis hyötyä molemmiin puoliin; työttömien yhdistyksen jäsenet saivat viestinsä kaupungin ylimmälle johdolle, ja ylipormestari puolestaan sai ruohonjuuritason tuntuman siihen, mikä työttömiä tätä nykyä eniten huolestuttaa.

Ylipormestari Siitonen tustui vastikään avattuun kirpputorimymälään sekä uusiin toimitiloihin, joissa ATK:sta kiinnostuneet voivat tutustua tietotekniikan maailmaan.

Vierailijaa kiinnosti muun muassa se, millaisia asioita työttömät tekevät tietokoneilla. Hän saikin runsaasti erilaisia vastauksia portugalinkielisten laulujen rustaamisesta työpaikkahakemusten kirjoittamiseen saakka.

Avajaiset olivat koruttomat mutta lämminhenkiset. Ylipormestari tarjottiin kahvit ja pullat entisessä toimitilassa, joka tätä nykyä toimii kurssi-paikkana ja ruokailutilana.

Hän kiitteli avajaispuheessaan Meri-Vuosaaren yhdistyksen aktiivisuutta.

-Tärkeintä on, että ei jäädy sängyn pohjalle makaamaan.

On syytä kiittää ja onnitella yhdistystä siitä, että olette onnistuneet tarjoamaan niin monelle työttömälle mielekästä tekemistä ja kokoontumispaikan. Kaikissa lähiöissä ei ole näin aktiivista joukkoa, hän kehaisi.

Hän myös kertoi kaupunginhallituksessa pohditun työttömyyttä ja syrjäytymistä ns. segregaatio työryhmässä. Siinä on todettu, että alueilla pitäisi pyrkiä harjoittamaan positiivista diskriminointia eli sellaista käytännön työpolitiikkaa, että lähiöt, joissa on eniten työttömiä, pitäisi asettaa etusijalle esim. peruskorjaus- ja kunnossalalan työpaikkoja luotaessa.

-Alueen työttömillä pitäisi olla etuoikeus alueensa työpaikkoihin. Onhan surullista, jos työttömät katsovat ikkunasta, kun toiset tulevat tekemään heidän alueensa työt.

Epäselvyyksiä työllistämiskuvissa

-Tekin olisitte varmasti iloisia,

jos voisitte yhdistyksenne toiminnan lopettaa, vitsaili Siitonen.

Yhdistyksen puheenjohtaja Juhani Pyhäluoto vastasi:

-Olenkin aina sanonut, että yhdistyksemme tarkoituksena on itsensä tarpeettomaksi tekeminen.

Tähän puolestaan totesi pormestarin seuralaisena vierailut kirkkoherra Seppo Tirkkonen, että vaikka työllisyystilannekin kohentuisi, tällaista yhdistystä tarvittaisiin.

-Tämän yhdistyksen tarpeettomaksi tekeminen on aika vaikeaa, koska tässä on erinomaisella tavalla otettu mielekkäseen toimintaan mukaan syrjäytymisvaarassa olevia ja yli 50-vuotiaita. Nämä ihmiset eivät työllisty helposti, vaikka työllisyystilanne paranisikin.

Meri-Vuosaaren työttömien toiminnanjohtaja Kari Honkanen on yrittänyt ottaa selvää Helsingin kaupungin työllistämiskuvista saamatta kuiten-

kaan selkeitä vastauksia.

-Nyt kun pitkäaikaistyöttömien työllistämispalvelu lakkautetaan Haapaniemenkadulta, niin miten me sitten näitä yhdistyksiä pyöritämme? Sitä kautta me olemme tähän saakka saaneet työntekijöitä; tälläkin hetkellä heitä on neljä.

-Onhan meillä kaupungilla työvoimapalvelu, lohdutti Siitonen.

Honkanen kertoi yrittäneensä saada työntekijöitä sieltä, mutta toistaiseksi tuloksetta.

-Kuluvan vuoden budjetissa työllistämisrahoja oli 200 milj. Nyt kun valtio on jatkuvasti vähentänyt työllistämisrahojaan on kaupunki vastaavasti lisännyt niin että tulevana vuonna budjetti on 315 miljoonaa, jotta voitaisiin työllistää vähintään yhtä paljon kuin kuluvana vuonna, ylipormestari kertoi.

Tästä keskustelusta kävi hyvin ilmi se, että johtajatasolta katsottuna asiat saattavat näyttää selkeitä mutta käytännön

kenttätyöskentely onkin sitten jo monissa tapauksissa koukeroisempaa.

"Ei ole vaalipuuhien pitäjä"

Keskustelua seurasi myös kaupalliselta alalta työttömäksi jäänyt Pentti Suhonen:

-Tämä vierailu on meriittiä Meri-Vuosaaren työttömille. Se on melkoinen huomion osoitus Helsingin kaupungin taholta. Tämä varmaankin vaikuttaa jäsenistöönkin positiivisella tavalla, hän arveli.

Hän itse on liittynyt yhdistyksen kolme kuukautta sitten tavataksaan muita ihmisiä ja kirjoittaakseen työpaikkahakemuksiaan ATK-laitteilla.

Sosiaalialaa opiskellut yhdistyksen jäsen Kaarina Pauku puolestaan totesi:

-Ylipormestari ei ole ollenkaan vaalipuuhien pitäjä samalla tavalla kuin Lipponen, joka kävi täällä keväällä. Halusin nimenomaan kuulla, kuinka läheltä Siitonen itse on kokenut työttömyyden, koska joskus tuntuu siltä, etteivät päättäjät itse tiedä mitään työttömyydestä. Siitonen sanoi juuri äsken, että lama ja työttömyys on koskettanut kaikkia suomalaisia tavalla tai toisella.

Eija Lippo

Eva-Riitta Siitonen kävi tutustumassa Meri-Vuosaaren työttömien uuteen toimitilaan ja kirpputorimymälään.

Arja Laru on viime aikoina ahkeroinut kovasti kirppurimymälässä; toiminta on lähtenyt hyvin liikkeelle ja asiakkaita on riittänyt.

HELSINKI

Kalenteri järjestöihmisille

Taskukokoinen ja sarjakuvitetu Solidaarisuuskalenteri esittelee ajanlaskun ohessa ajankohtaisimmat kotimaiset kansanliikkeet ja kampanjat sekä tärkeimmät teemapäivät. Lisäksi löydät kalenterista Super naisen rauhanviikon, reilun kaupan päivän, täysikuut, kesän festarit ja juhlapäiviä vähän joka katsomukseen.

Vuoden 1998 teemaksi on nostettu talouden globalisaatio

ja yhtiövallan rajoittaminen. Muutos kohti parempaa ei ole mahdoton: Maailma muuttuu ruohonjuuritason demokratian ja tarpeeksi laajojen yhteiskunnallisten liikkeiden avulla.

Solidaarisuuskalenteri pyrkii tukemaan kansalaistoimintaa ja lisäämään ihmisten ja erilaisten ryhmien välistä yhteistyötä. Tavalliset ihmiset voivat olla maailman suurin poliittinen voima.

Vakavasta sisällöstään huolimatta kalenteri ei sorru ryp- pytsaisuuteen. Sivuille seikkailevat sarjakuvahahmot ja värikkäät Rosa Liksomin piirtämät kannet piristävät harrain arkipäivää.

Kalenterista löydät yli 300 suomalaisen kansalaisjärjestön ja toimintaryhmän yhteystiedot aina Marttaliitosta TVY:hyn. Solidaarisuuskalenteria voi tilata Rauhanpuolustajilta.

Työttömyys ei poistu lauteilla läträten

Rautavaaran työttömät

"Jos sauna, viina tai terva ei auta, koituu tauti kuolemaksi" tietää vanha kansa. Mutta tietääkö tämän Lipposen hallitus, joka alkuunsa ilmoitti puolittavansa puolta miljoonaa hipo-

van työttömyyden? Asian tiimoilta lie ryvetty herrasaunoissa ja läträtty viinan kanssa riittämiin tiedossa ja tilastoissa näkyvin tuloksin.

Pohjois-Savossa, Rautavaa-

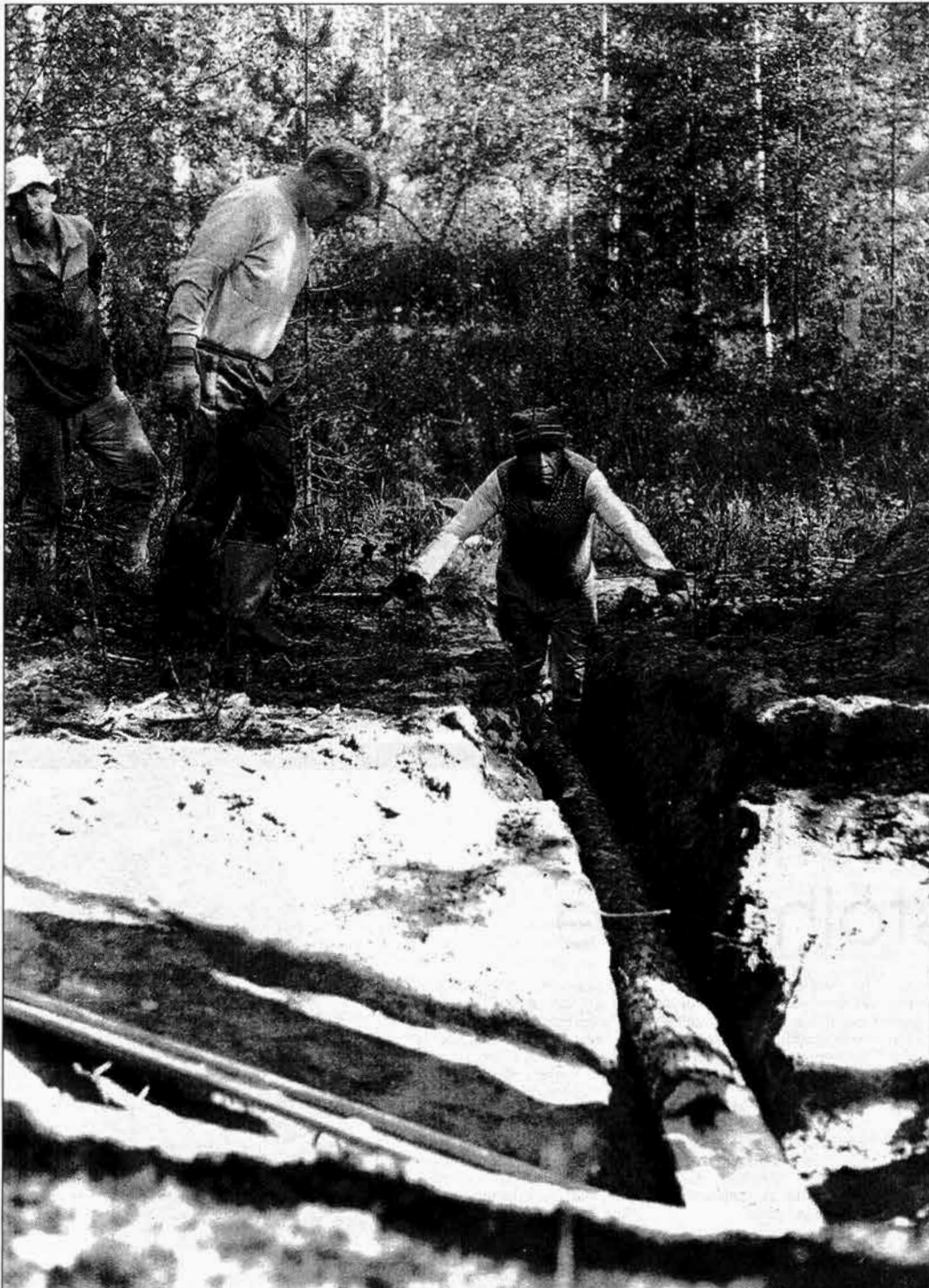
ralla, ei jääty odottamaan tautiin kuolemista, vaan turvauttiin viimeiseen vaihtoehtoon, tervaan. Työttömyystilastojen kärkipäässä keikka Rautavaaran Työttömien tuki

ry, tempaisi syyskuun lopulla "Tervavestari" eli viikon mittaiset tervanpolttalkoot pystyyn.

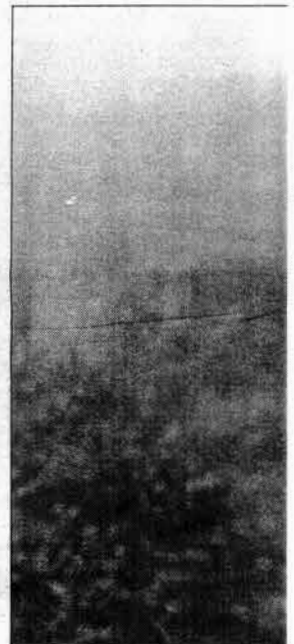
Päätettiin porukalla katsoa, herahaako kuivaksi kuvitelus-

ta kantokasasta hyvinvoinnin voiteluainetta, kun kasaa aikansa korventaa. Oppia ja uskoa hankkeeseen valoi kruunuvouti edellisviikolla pläjäyttämällä auto-sun muut lisäveroliput postiluukusta, tuloihin ja varallisuuteen katso-

Tervavestareilla haluttiin elvyttää vanhaa ja hyväksi havaittua kansanperinnettä ja kokeilla tosimielessä, jospahan tervanpoltosta poikisi mahdollisuus lisätienestiin, kertoi työsuunnittelija Hannu Huusko Työttömien Tuki ry:stä. Rautavaaralla lisätienestit ovat tarpeen, koska

"Sitä pitkin serva kohta lorpottaa." Juoksutustukkia asentamassa vas. Osmo Hakanen, Ossi Mustonen ja haudan pohjalla Hannu Huusko.

turvautuivat tervaan

työttömyysaste paikkakunnalla keikkaa kolmenkymmenen korvilla. Teollisuutta vajaan 2800 asukkaan Rautavaaralla ei ole, yritystoiminta yskii syrjäistä sijaintia ja maatalouden rakennemuutos on ravistellut pienviljelijät kortistoon. Suurin työnantaja on kunta, joka on helisemässä taloutensa kanssa. Velkaa kunnalla on vajaat 8000 markkaa / asukas. Kuudes sija valtakunnan tuoreimmassa miinustilastossa.

- Tervanpolttoa voi ajatella vakavissaan yhtenä sivuelinkeinona esimerkiksi maataloudessa, jossa nykyinen markkoista ei taida tulla kuin murto-

osa perinteistä maataloutta harjoittamalla. Puhumattakaan erilaisista matkailupalveluista, esim. erilaiset elämysmatkailut, joihin tervanpolttoa voisi soveltaa ohjelmallisesti ja oheistuotteita myymällä. Ja olisi sihan palava tervahauta jo sinänsä yksi vetonaula esimerkiksi pitäjäpäivillä. Muutama hauta kun poltetaan, niin eiköhän tämä hallita, Huusko arvelee.

Tervanpoltto toteutettiin yhteisvoimin

Idea tervahaudan poltosta kyti reilun vuoden ja sitä silmälläpitäen Huusko, sekä tukiyhdis-

tyksen puheenjohtaja Eino Ovaskainen, Osmo Hakanen ja Ossi Mustonen kurssiittautuivat tervanpolttajiksi Jätjän Kulttuuripäivillä Lieksassa. Tervanpoltosta innostui myös paikkakuntalainen yrittäjä Jukka Lappalainen, jolta löytyi tervanpolttoon soveltuvat kannot ja kaistale hiekkakangasta tervanpolttajien käyttöön.

Talkoot alkoivat parin päivän pilkkomisavotalla. Pilkkeitä kertyi seitsemän kuutiota ja polttoalustaksi kaivettiin ympärön muotoinen, kolme metriä halkaisijaltaan oleva hauta, jonka keskusta syvennettiin suppiloksi; syvenemä on 10% halkaisijasta, eli tässä haudassa 30 cm. Näin opastivat opinsaaneet lehti-ilmoituksella paikalle houkutelua yleisöä.

Ennen arinan valua asetettiin viisimetrisen juoksutustuki paikoilleen. Viisi metriä pitkä tukki oli halkaistu sirkkelillä, ja molempiin puoliskoihin piiluttiin urat. Ennenvanhaan juoksutusuraksi oli kairattu käsiporalla. - On siinä ollut vinttaamista ja sihtaamista jottei

tule kylestä lävite, tukkia piilua Osmo Hakanen tiesi.

Haudan pohjalle valettiin savesta muutaman sentin vahvuisen arina, joka kuivuttuaan, kuinkas muuten, kyllästettiin tervalla.

Neljäntenä talkoopäivänä puhdistetut pilkkeet ladottiin haudassa seisovani keskisaloon suuntaisesti ja aikaansaatiin jättimäistä siiliä muistuttava pilkekasa, jota ei pitkään joudettu ihaillemaan, vaan auma peitettiin ensin sammalella ja sitten hiekkalla. Auman vierelle varattiin rakkaturvelinttejä, joilla oli tarkoitus säädellä palavan haudan happimäärää.

Yleisöä valui viikon varrella verkalleen, muuta laatu korvasi määrän. Savossa kun ollaan, niin piällysmiehistä ei ollut puutetta. Yksi jos toinenkin tiesi tervanpoltosta; yhden mielestä ladotut pilkkeet oli hakattu liian pieneksi, toisen mielestä pilkkeet oli taas jätetty liian suuriksi. Olipa yleisön joukossa sellaisiakin jotka muistelivat nuoruuttaan, jolloin poltettiin yli sadan kuution vetoisia tervahautoja.

- Silloinpa olivatkin miehet toista maata, kuuluvat heitelteen seitsemän kuution kiviäkin mennen tullen. Nykynormien mukaan ei saa nostakaan yli 25 kiloa, kuittasi Hannu Huusko kasan päältä.

Poltosta saatiin arvokasta kokemusta

Hyvistä neuvoista huolimatta tervahauta saatiin syttymään aikataulun mukaisesti viidennen talkoopäivän iltana, keskiviikkona syyskuun 10. päivänä 1997 klo 18.00. Sytytystä seurasi kolmisenkymmentä kyläläistä. Palopesäkkeitä sytytettiin kiehisiä apuna käyttäen metrin välein ja kun auma savusi kaultaltaan, alkoi ympärivuorokautinen päivystys. Ter-

vahaudan oli laskettu palavan kolme vuorokautta ja ensimmäisten tervatippojen oli määrä lorahtaa juoksutustukin päästä 12 tuntia sytytyksestä.

Tervanpolttajien tukikohtana toimi Hannu Huuskon valtaisa tiipiikota, jossa Anja Hakkarainen valmisti lämmintä purtavaa ja kuumaa juotavaa niin tervanpolttajille kuin yleisöllekin. Inkkarimallisen kodan keskiosaa hallitsi itsehitattu yhdistelmäkeittiö hellärinkeineen, joka ruoan ja kahvinkeiton lisäksi loi kotaan mukavasti lämpöä. Tilaa kodassa oli reilusti kymmenelle hengelle.

Inkkarikodan omistaja Hannu Huusko sanoi hankkineensa 4000 markkaa maksavan kodan tulevaisuutta ajatellen. Eräopas- ja siihen liittyen kokon koulutuksen saaneella Hannulla kajastaa mielestä maastoon ruokailupalveluja tarjoavan yrityksen perustaminen.

Inkkarikodassa pohdittiin myös Tervavestareille arvoisinaan peijaisia ja mietittiin, miten saadaan jähmeästi innostuvat rautavaaralaiset liikkeelle. Yhdessäoloo ja elävää musiikkia, tanssia mustuvassa syyskuun yössä avotaivaan alla ja lämmän hetki inkkarikodassa muurinpohjalletujen kera. Höyryävän tuoretta hautatervaa koh-tuuhintaan...

Yleisön houkuttimeksi haaveiltiin jo Linda Lampeniusta ja kyykyviulua savuavan tervahaudan päällä, mutta konsertin uskottiin käyvän liian tyyriksi työttömien yhdistykselle; vierailevat konsultit olivat ennenkin kadonneet takametsistä rahat narrattuaan. Päädettiin paikalliseen trubaduri Juha Ullgreniin.

- Tervaa tuli odotettua vähemmän, reilut kuusikymmentä litraa, mutta arvokasta kokemusta sitäkin enemmän. Tehdyt virheet on osapuulleen tiedostettu ja hatun alla hauduu uusia suunnitelmia. Ensi kesäksi on kaavailtu paikkakunnalle viikon mittaista hiilimilun polttokurssia, mikäli rahoitus saadaan järjestettyä, valottaa Hannu Huusko Rautavaaran Työttömien Tuki ry:n tulevaisuuden suunnitelmia.

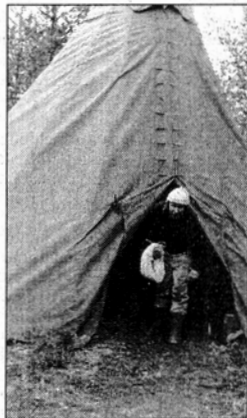
Laaduntarkkailua. Osmo Hakanen maistaa höyryävän tuoretta hautatervaa

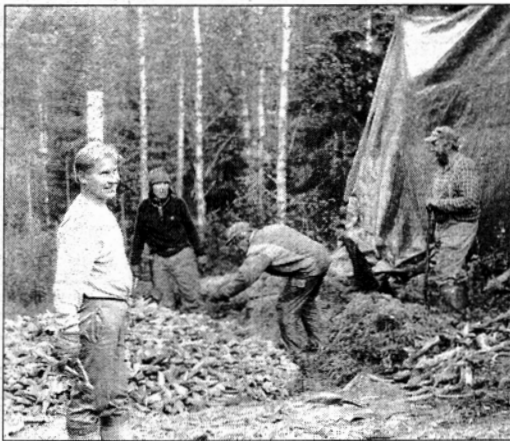
Ossi Mustonen tervan alkulähteillä: "Joskohan tuosta tervaa herahaa."

Tervahauta tullessa. Taustalla paikalle kerääntynyttä yleisöä.

Tervatalkoiden aikana Hannu Huuskon tiipiikota oli ympärivuorokautisessa käytössä. Kuvasa Hannu Huusko.

Puhdistetut pilkkeet ladottiin aumaan. Etualalla vas. Ossi Mustonen, Hannu Huusko, Osmo Hakanen (kumarassa) ja lapioon nojaa Eino Ovaskainen.

Heikki Rissanen

RAUTAVAARA

HELSINKI

Helsingin työttömät ovat järjestäneet pitkän syksy soppatyökkäpähtymä eri puolilla Helsinkiä. Hety:n toiminnan ohjaaja Toivo Koiviston mukaan ideana on ollut saada työttömien asioita julkisuuteen. Teemajako on ollut se, että kolmen sepän patsaalla kokoonnuttaessa on kuultu kaupunginvaltuutettuja ja heidän työttömyyskuvioitaan. Tallinnan aukiolla ollaan keskittynyt työttömyyden sosiaaliseen puoleen ja syrjäytymisongelmiin. Hakaniementorilla kokoonnuttaessa ay-liikkeen edustajat ovat esittäneet työttömyysnäkömystään.

Elsa Lampainen antoi sopsanhakijoille iloisen hymyn kaupanpäälle.

Hety:n soppatyökki vauhdissa

Tallinnan aukiolla Itä-keskuksesta oli marraskuun ensimmäisenä tiistaina niin paljon hernekeitonsyöjiä, että soppa

Kirkkoherra Seppo Tirkkonen ihmetteli puheessaan, miksi nyky-Suomessa vallitsee "rahat pois ja henki" mentaliteetti.

loppui kesken, vaikka sitä oli varattu lähemmäs 300 annosta. Muuten tämä järjestyksessä jo kymmenes soppatyökkitilaisuus sujui jouhevasti. Ihmisiä oli jonottamassa keittoa jo ennen tilaisuuden alkua ja puheenpitäjiä kuunneltiin tarkkaavaisella mielenkiinnolla.

Yksi pääpuhujista oli Vuosaaren kirkkoherra Seppo Tirkkonen, joka suoraan sanoin kovasti yhteiskunnassa vallitsevaa henkeä.

"Rahat pois ja henki mentaliteetti on lannistamista ja lamaannuttamista, hän saarnasi.

"Tämän päivän suomalaisessa yhteiskunnassa toisia tapetaan työttömyydellä ja tarpeettomuudentunteella, toisia liialla työntoella. Onpa merkittävä lannistamistapa. Työtä tulisi jaksaa paremmin.

Tirkkonen korosti ihmisen arvoa palkkatyöstä erillisenä osana.

"On tärkeää, että jokainen meistä tuntisi olevansa osa yhteiskuntaa. Se olisi kaikkien yhteinen etu. Jokaisella ihmisellä on itseisarvonsa, on hän sitten palkkatyössä tai ei.

Helsingin kaupunginvaltuuston terveiset tilaisuuteen toi pääkaupunkiseudun sitoutumattomien edustaja, kaupunginvaltuutettu Ilkka Hakalehto.

"Perusongelma Suomen työttömyydessä on Suomen liittyminen Euroopan suurpääomaan ja sen ehdoilla rakennettuun EU:hun, hän puolestaan väitti.

Hän varoitti suomalaisia pääoman ylivaltaanteista tulevaisuudesta, jossa tehtaat ja pääoma siirretään Suomesta ul-

komaille, halvemman työvoiman maihin.

Osastopäällikkö Olli Salin Helsingin kaupungin sosiaalivirastosta puhui syrjäytymisestä ja HeTy:n puheenjohtaja Birgit Toivanen puolestaan kertoi yhdistyksensä monipuolisesta toiminnasta. Musiikillisen tervehdyksen ulkoilmapähtymään toi trubaduuri Heikki Lind.

Työttömät eivät vielä ole kuolleet sukupuuttoon

Hernekeittoa olivat syömässä myös Raili ja Seija, jotka ovat metallin työttömiä. Tapahtuma oli heidän mielestään onnistunut, joskin pureva pikkupakkana sen sai heidät hytisemään vilusta.

Seijalla on 30 vuoden työputki takanaan ja Raijalla 22 vuoden.

"Me jouduttiin iän takia pois työstä, he kertoivat yhteen ääneen.

He myös ihmettelivät sitä, että työttömäksi joutuneiden etuisuuksia heikennetään jatkuvasti. He olivat vastikään olleet metalliliiton järjestämässä info-tilaisuudessa, jossa kerrottiin uusista työttömyysturvan heikennyksistä.

Meri-Vuosaaren työttömien puheenjohtaja Jubani Pyhäluo-to piti tällaista ulkotapahtumaa tärkeänä työttömien asian esille tuomisen kannalta.

"Tilaisuudesta on hyötyä, koska ihmiset näkevät, että työttömiä on edelleenkin olemassa; eivät he vielä ole sukupuuttoon kuolleet!

Eija Lippo

Metallialta työttömäksi jääneet Seija ja Raija (oik.) ihmettelivät sitä, että työttömien etuisuuksia heikennetään jatkuvasti.

Människorättsdagarna

Vi arbetslösa vet vad det betyder att människorättigheterna är viktiga för varje medborgare. Snarare kan vi säga att vi vet vad det betyder att vara utan dessa rättigheter. Vi vet att vårt samhälle just nu inte bryr sig om att följa dessa bestämmningar som grundlagen borde garantera. Vi vet att dessa rättigheter är beroende av det trappsteg som vederbörande står på. Ju lägre du befinner dig desto mindre respekteras dina rättigheter.

Vi möttes i Träskända den 13-15 oktober för att för fjärde gången diskutera vårt samhälles situation i fråga om människorättigheterna. Tyvärr kom vi till ett gemensamt beslut att våra rättigheter inte respekteras av statsmakten. Våra beslutfattare har glömt människan, de ekonomiska faktorerna tycks vara viktigare än ett människovärdigt liv för varje medborgare.

Men alla tycks inte vara nöjda med denna trend. Ärkebiskop Vikström framlade för oss tio teser där han framlade kyrkans inställning både mot detta nuvarande ekonomisk leverne och betydelsen av vårt arbete inom de arbetslösa föreningar. Hans förslag, att människan borde vara samhällets viktigaste del och att hon borde bry sig om varandra i långt större utsträckning än tidigare, fick vårt gemensamma stöd. Tyvärr har dessa teser inte fått någon större publicitet, orsaken är att talen om positiva saker för oss arbetslösa inte anses som rumsrent i pressen och övriga mediamedel. Vi bör själva se till att dessa teser sprids till varje medborgare och beslutfattare. Vi bör också se till att våra beslutfattare ändrar sin inställning mot de grova kränkningar av människorättigheterna som förekommer i Finland av i dag. Mera information av vad som diskuteras i Träskända finns tillhanda i varje förening för oss arbetslösa. Hjälptill med att sprida denna information till de som inte har möjlighet att själv ta del av dessa viktiga papper och beslut.

Clas-Håkan Kuhlefelt

TIEDOKSI YHDISTYSTEN VETÄJILLE : Puheenjohtajan kirjasuosituksia

Sosiaali- ja Terveysministeriön opasta 1997: 4 TOIMEENTULOTUKIOPAS TOIMEENTULON SOVELTAMISLLE on saatavana OY EDITA AB, PL 800, 00430 EDITA puhelin vaihte 09/566 0266 tai fax 566 0380. Lisäksi Editä kirjakaupat Helsingissä. Hyvää tietoutta kaikille, jotka joutuvat auttamaan ko. asioissa. Joskin uusi tulee todennäköisesti jo maaliskuulla, kun toimeentulolakisäät muuttuvat vuoden vaihteessa.

SAK on julkaissut kirjan Valoa tunnelin päässä. Kirja on SAK:n yhteiskuntapoliittisen osaston tuottama ja käsittelee Suomen tämän hetken sosiaalipoliittista tilannetta. Kirjaa voi tilata SAK:n kautta. Kirja antaa uutta ajattelun aihetta varmasti meille kaikille. Kirjan hinta on 60 mk.

Kustannusyhtiö TA-Tieto Oy on askettäin julkaissut Jari Heinosen teoksen Katseita suomalaisuuteen. Kirjoittajan nimen takaa löytyy yhteiskuntatieteiden tohtori. Suomalaisuutta hahmotellaan Aleksis Kiven ja Väinö Linnan tuotannon sekä Juha Vainion ja Irwin Goodmanin tuotannon kautta. Katseita suomalaisuuteen on rävkäällä puheenvuoro 80-vuotista taivaltaan juhlivalle Suomelle ja suomalaisille.

Askettäin luin ruotsalaisen Lennart Koskisen kirjan ETIKAN KÄSIKIRJA. Lennart on syntynyt suomalaisen. Hän on koulutukseltaan pappi, mutta opettaa mm. yritysjohtajille etiikan arvoja. Kirja on täynnä esimerkkejä elävästä elämästä. Pistäytykää kirjastoissa ja saakaa luku- nautinto. Lämpimiä lukuhetkiä. (LK).

TIEDOKSI

TIEDOKSI

Onks tietoo?

Suomen ei tule liittyä Emun kolmanteen vaiheeseen

Euroopan talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen toteuttaminen on kohdannut lisääntyvää vastarintaa EU-maissa. Jopa hankkeen kiihkeimmät ajajat ovat todenneet, että Emu-hanke on poliittinen projekti. Monet asiantuntijat katsovat, että talousliitto voi toteutua vain taoludellisen keskosoron kautta.

Suomi jää tässä kaaoksessa helposti kasan alimmaisiksi. Vahvat kansantaloudet selviytyvät siittäkin paremmin. Emu-hanke tähtää liittovaltion, jolla on yhteinen keskuspankki, raha ja talouspolitiikka sekä sen jälkeen yhteinen budjetti, puolustus, ulkopoliittika ja lopulta yhteinen hallitus. Jos Maastrichtin sopimuksen mukaista Emu-hanketta yritetään väkipakolla runnoa EU:ssa lävitse, se merkitsee sekasortoa valuttamarkkinoilla, vakavia häiriöitä talouden vakaudelle ja työllisyydelle EU-maissa.

Suomen liittymisen kaavailtuun liittoon merkitsi talous- ja rahapolitiittisen päättäväisluonnetta, eduskunnalta ja Suomen Pankilta. Suomi menettäisi suurelta osin mahdollisuuden oman finanssipolitiittian keinoin parantaa työllisyyttä, saada valtiontalous tasapainoon ja hoitaa julkista velkaa. Suomella on Emun ulkopuolella paremmat toimintamahdollisuudet kuin sen pakkopaidassa. Maastrichtin sopimuksen mukaiseen Emuun ei sisälly kehitys-, rakenne- tai suhdannerahastoja eikä EU:n budjetilla voida tasoitaa kehitystä eri kolkilla. Näin ollen on vaara, että investoinnit pakenevat valuttamaluonnetta reunoilta sen ydinkeskustaan. Suomen elinkeinorakenne on Keski-Euroopan maihin verraten yksipuolinen ja haavoittuvainen. Eri maissa suhdanteet kulkevat eri

tahtia. Emun yhteinen talouspolitiittika voi pahimmassa tapauksessa olla Suomen elinkeinoille ja työllisyydelle tuhoisaa.

Ay-liikkeessä käytävä puskurikeskustelu on sinänsä hyvä asia, mutta siitä on tehty savuverho, jonka taakse pyritään peittämään Emu-liitokseen liittyvät ongelmat. Kansallisilla puskurirahastoilla voidaan lieventää normaaleja suhdannevaihteluja, mutta Emun aiheuttamia ongelmia ne eivät ratkaise eivätkä vaikuta Emu-päätökseen. EU-parlamentissa laaditun työllisyysstrategiaraportin mukaan Emun syntyminen lisäisi EU-maiden työttömyyttä 1,5 miljoonalla hengellä.

Työllisyyden parantaminen ja talouden perusteiden tervehdyttäminen tulee asettaa talouspolitiittian keskeisiksi tavoitteiksi. Suomen kansan- ja valtiontalous ja yhteiskunnan toiminta ei kestä suurtyöttömyyden jatkumista. Suomen tulee sanoutua Maastrichtin sopimuksen mukaisesta Emu-hankkeesta irti ja pyrkiä siihen, että koko hankkeesta luovutaan. Mikäli talous- ja rahaliitto yritetään väkipakolla toteuttaa, Suomen lienee viisainta palata markan kellutukseen kansantaloudellisten vahinkojen minimoimiseksi.

Kuopion TE-piirin työttömien yhdistysten aluekokous

Lisätietoja:
Martti Korhonen
aluevastaava, Sonkajärvi
puh/fax. 017-711276
Juhani Tanski
Kuopion Seudun
Työttömien pj
p. 017-2827764, tsto
puh/ fax 2633698

Työnantaja unohtaa pienen ihmisen

Laman aikana työnantajat vähensivät henkilömääräänsä mahdollisimman pieneksi. Luonnollinen seuraus oli, että ilmaiiri työpaikoilla kiristyi. Jäljellejääneet työntekijät saivat ymmärtää olevansa vähintäänkin lottovoittajia saatuaan pitää työpaikkansa. Työntekijät alkoivat keskenään kilpailulla työnantajan suosiosta työpaikan menettämisen pelossa. Tilannehan on työnantajalle varsin herkullinen, eikä tarvitse paljon lakkoja pelätä.

Työttömyyden ollessa suuri ovat monet asiat myös työpaikoilla tulleet entistä vaikeammiksi. Yksi hyvä esimerkki on asia, johon ainakin pienten lasten vanhemmat varmaankin ovat törmänneet. Kun molemmat vanhemmat käyvät kodin ulkopuolella työssä ja lapsi sai-

rastuu, syntyy kodeissa usein kiusallinen tilanne. Lain mukaan vanhemmat saavat olla kolme päivää kotona lapsen sairastuttua. Eihän siinä sitten mitään muuta, kuin että kumpi jää. Sehän on selvä monessa työpaikassa, että jos isä jää sairaan lapsen kanssa kotiin, sitä hän ei työnantaja ymmärrä lainkaan.

Mutta kun äidinkin työpaikalla sattuu olemaan kiire ja siellä kysytään että eikö mieskin voisi olla lapsen kanssa kotona. Siinä sitten onkin mielenkiintoista napanheittoa, kumpi vanhemmista on töystä pois lapsen sairauden ajan.

Työnantaja aiheuttaa ymmärtämättömyydellään aivan turhaa väliin kiristymistä kotona. Eihän pientä lasta yksinkään voi kotiin jättää. Kun sit-

Olen ollut toukokuusta 1992 työttömänä työnhakijana. Olen käynyt mikrokurssin työllisyyskurssina kestoajaksi puoli vuotta. Tämän jälkeen hakenut useita työpaikkoja ja yrittänyt kunnalle työllistämistyöhön kuitenkin tuloksetta. Työvoimatoimiston virkailijan virheen vuoksi työmarkkinatuen maksatus katkaistiin, mutta sain itse asian vaatimalla korjatuksi. Mitä tehdä? Olen 54-vuotta vanha ja yli 5 vuotta työttömänä? Voinko vaatia kunnalta tukityötä?

Nurmijärveläinen työtön

Vastaus:

Sinulla on oikeus vaatia työllistämistuella työpaikkaa ja koska olet pitkäaikaistyötön mielestäni Sinulla on myös etusija siihen. On kuitenkin nähtävä, että työvoimaviranomaisilla ei ole mitään lakiin perustuvaa velvoitetta työllistää tiettyyn aikaan mennessä. Lisäksi kerroit, että olet syntynyt 1943. Työttömyysturvalaki voimaan tullut 1.1.1997 sisältää ns. siirtymäsäännökset ennen 1944 syntyneille välinpäättämisen välttämiseksi. Kirjeestäsi ei käy esille tilannettasi 1.1.1997, joten kaikilta osin siirtymäsäännösten merkitystä tapauksessasi en voi käsitellä. Kuitenkin Sinun kannaltasi merkittävä siirtymäsäännösten maininta on, että ennen 1944 syntyneille viime kädessä kunnan on järjestettävä työtä työllisyysmäärärahojen 10 kkn ajaksi. Virkailijoiden virheistä ja laiminlyönneistä kannattaa aina tehdä kirjelmä esimiehelle, työvoimatoimiston johtajalle tai työvoimatoimikunnalle. Mielestäni tämä on erittäin tärkeää ainakin niissä tapauksissa, joissa asiakas joutuu taloudelli-

sesti vaikeuksiin tai menetyksiin. Korjausta ei koskaan tule tapahtumaan ellei niihin asianosaiset itse puutu.

Kysymys:

Sain rakennusfirmalta lopputilin ja sen yhteydessä maksettiin vuosilomakorvaukset. Nyt kun ilmoittauduin työttömyyskassaan minulle ilmoitettiin, että 19 vuosilomapäivän ja 7 pv karenssin jälkeen saan vasta työttömyyskorvauksia. Miten tämä on mahdollista? Tämä on suorastaan riistoa?

Vastaus:

Työttömyysturvalain 1.1.1997 voimaantulo sisältyi tuena määräyksenä vuosilomakorvauksien jakottamisesta ns. lomapäiviksi, joilta ei makseta työttömyyspäivärahaa. Jakotus tapahtuu jakamalla lomakorvaus päivärahan perusteena olevalla palkalla. Näin saatu vähennettävien päivien määrä ei ole sama kuin vuosilomalain mukaan laskettavien lomapäivien määrä - voi olla paljon suurempi, jos päivärahan perusteena oleva palkka on pieni. Mitä tulee 7 pv "karenssiin" sitä se ei ole, vaan on työttömäksi jäämisen jälkeen omavastuu-aika, joka piteni 5 päivästä 7 päivään alkaen 1.1.1997.

Eläketapahtuman yhteydessä tulevan ajan käsitteistä:

Tuleva aika käsitteistönä tarkoittaa sitä aikaa, joka laskeaan työkyvyttömyyseläkkeelle, yksilölliselle varhaiseläkkeelle ja työttömyyseläkkeelle siirtyvälle henkilölle eläkkeen osaksi siihen saakka kunnes vanhuuseläkeikä täyttyy. Työeläkelakien mukaan työeläketä ansaitaan työssä ollessa, joten edellä mainituissa tapauk-

sissa eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi tietyin edellytyksin ja rajoituksin voidaan laskea ns. tuleva-aika.

Oikeus tulevaan aikaan säilyy työsuhteen päättymisestä 360 päivän ajan. Tätä ns. karenssiaikaa jatkaa mm. työttömyyspäiväraha. Tulevan ajan laskeaan vaikuttavista tekijöistä ja säädöksistä on hyvin paljon, mutta niiden tulkinta tulee kysymykseen kussakin tapauksessa erikseen kun henkilö on hakemassa kyseisiä eläkkeitä. Tämän vuoksi on jokaisen itse omakohtaisesti eläketapahtuman yhteydessä pyydettävä oman työelämän historiansa mukaan selvitystä eläkkeen laskentapohjasta. Tämä on mahdollista saada kirjallisella tiedustelulla työeläkekassalta, jonka kautta eläke-etuskin muodostuu. Pääsääntöisesti eläkkeelle siirtyminen on joksalle ainutkertainen tapahtuma elämässä ja siinä vaiheessa ei asian todelliseen tilanteeseen paljakaan enää voi vaikuttaa. Työelämän historia on takana ja etuudet määräytyvät sen mukaisesti.

Kysymykset voi lähettää osoitteeseen Anneli Pasanen, työttömien asiamies, Nokianvaltiatie 25, 37100 Nokia, tai puhelimitse 03-341 8776

tietoo?

Koulutus? Kokous? Seminaari? Juhlat?

Murikasta löydät:

- sopivat tilat
- tarvitsemasi palvelut
- viihtyisän ympäristön...

Soita ja tilaa este!
Puh. (03) 2839 111

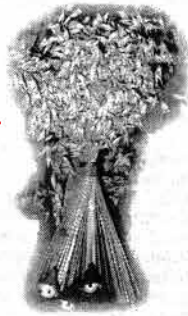
on ryhmäsi iso tai pieni. Mukavat majoitushuoneet ja ravintola täydentävät palveluja. Käytössä myös uimahalli saunoineen sekä kuntosali. Rannassa idyllinen hirsisauna. Vain 35 km Tampereen keskustasta!

murikka

Metallityöväen Murikka-opisto • Kuterintie 226 • 34260 TERÄLAHTI

Seppo Hannula

Toivotamme Hyvää Joulua!

Kiitämme jäsenyhdistyksiämme ja yhteistyökumppaneitamme vireästä yhteistoiminnasta kuluneena vuonna ja toivomme yhteistyömme jatkuvan sekä voimistuvan. Rauhallista Joulua ja valoisampaa Uutta Vuotta 1998!
TVY:n hallitus ja toimihenkilöt

ETT toivottaa kaikille
Karenssisanomien
lukijoille
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta
1998.
Eläketiedotustoimisto ry.

Hyvää Joulua ja
aurinkoisempaa
tulevaisuutta!
Inarin kunta

Kiitämme Kajaanin
Työttömien Yhdistystä
ja muita kumppaneita
yhteistyöstä ja
toivotamme
Rauhallista Joulua ja
Aktiivista Uutta Vuotta
1998!
PAIKU Kajaani

Rauhallista Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!
Kemin
kumppanuusprojekti

Kiljavan opisto
Tervehdimme lämpimästi
Karenssisanomien
lukijoita jouluna 1997!

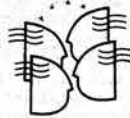

Lämmin joulutervehdys!
Kirkon diakonia- ja
yhteiskuntatyön keskus

Rauhallista Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!
Koillis-Lapin
Kumppanuusprojekti

Lämmintä joulumieltä
ja iloa vuodelle 1998!
Kotkan-Haminan
seudun
kumppanuushanke

Rauhallista Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta
Koillis-Lapin
Kumppanuusprojekti

Joulurauhaa ja
Yhteistyörrikasta
Vuotta 1998!
Navigaattorin
Jaana, Riitta ja Tuija

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!
Työministeriö

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!
Toivottavat
Kajaanin Työttömät

Lämmintä joulumieltä
ja Hyvää Uutta Vuotta!
Kurikan Työttömät ry.

Hyvää Joulua ja
Parempaa Vuotta 1998!
Kokkolan Työttömät ry

Meri-Vuosaaren
Työttömät ry toivottaa
kaikille
Karenssisanomien
lukijoille ratkierimukasta
joulua ja
työntäyteisempää
vuotta 1998

Pirkanmaan
yhteistoimintajärjestö
toivottaa kaikille
Suomen työttömille
Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!

Pellon Työttömät ry:n
jäsenet toivottaa iloista ja
huoletonta Joulua!
Samoin Uutta Vuotta!
kaikille
Karenssisanomien
lukijoille

Porvoon seudun työttömät
ry. toivottaa kaikille
Rauhallista Joulua ja
työteliästä Uutta Vuotta

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta!
Toivottaa Päijät-Hämeen
yhteistoimintajärjestö ry.

Joulutervehdys Seinäjoen
ja Nurmon työttömille
perheineen sekä yhteis-
työkumppaneillemme
toivoo Seinäjoen Seudun
Työttömät ry.

Vaasan Seudun
Työttömät ry toivottaa
jäsenilleen Hyvää Joulua
ja Hyvää Uutta Vuotta
1998!

Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta
kaikille! Varkauden
Seudun Työttömät ry.

Iloista joulua ja
toiveikasta Uutta Vuotta
1998!
Vihdin Työttömät ry.

Hyvää Joulua ja
Valoisampaa Uutta Vuotta
1998! Toivottaa
Ylätorsion Työttömät ry.

Jouluiloa ja Siunattua
Vuotta 1998
Kristillisen Liiton
eduskuntaryhmä

Suomi tarvitsee
työreformin, joka
yhdistää työttömien,
työssäkävien ja
yrittäjien edut. Keskusta
haluaa rakentaa
yhteistyötä näiden
ryhmien välillä.
Hyvää Joulua
Suomen Keskusta rp

Vasemmistoliiton
eduskuntaryhmä
Ryhmän tiedote verkossa:
<http://www.eduskunta.fi/fakta/ekryhmä/vas/vas.htm>

Jaetaan työ reilummin
tavoitteena 30 tunnin
työviikko!

